

CESTY
SPOLOČENSTVA
A DIALÓGU

ekklesia

ek

Synodálna
Cirkev

H. BLAUMEISER, Ľ. POKOJNÝ	Synodálna Cirkev, Cirkev, ktorá prináša život
KARD. JEAN-CLAUDE HOLLERICH	Skladačka
KARD. MARIO GRECH	Synoda: udalosť Ducha Svätého
DIMITRIOS KERAMIDAS	Konsenzus otcov
PIERO CODA	Komunitné rozlišovanie v synodálnej Cirkvi
MARGARET KARRAMOVÁ	Kráčajúc cestou s Ježišom medzi nami
SUSANA NUINOVÁ	Proces spoluúčasti, ktorý chce zahrnúť každého
WILFRIED HAGEMANN	Počúvať sa s úctou a vo svetle evanjelia
MICHELE GATTA	Smerom k Cirkvi, ktorá je ponorená v dejinách
ANDREAS SEEHAUSER	Vedieť, ako hľadať jednotu v rozmanitosti
URSULA LONNGIOVÁ	Občania v srdci národa
GERARDO IPPOLITO	Cirkev v službe všetkým
HEIKE VESPEROVÁ	Jednota sa realizuje kráčajúc spolu
FABIO CIARDI, OMI	Vášeň pre Pravdu
CARLOS GARCÍA ANDRADE, CMF	Nevyhnutná vzájomnosť

CESTY
SPOLOČENSTVA
A DIALÓGU

ek

eklesia

č. 1 - ročník 1 (2023/1)

Časopis *Ekklesia* je medzinárodným projektom. Vychádza v trojmesačných intervaloch v rôznych formách a jazykových verziách, počnúc talianskou. Vyjadruje a podporuje komplementárnosť charizmatického a služobného rozmeru Cirkvi vo svetle učenia Druhého vatikánskeho koncilu. Pozýva kráčať a spoločne sa angažovať v hľadaní spôsobov komunikácie evanjeliového posolstva dnešným mužom a ženám. Čerpajúc zo starých a nových chariziem, časopis sa obzvlášť obracia na kňazov, pastoračných pracovníkov, animátorov a ostatných, ktorí pracujú v oblasti cirkevného života, aby im slúžil ako zdroj inšpirácie, nástroj formácie či pomôcka pre pastoračné pôsobenie.

Medzinárodná redakcia

Hubertus Blaumeiser (riaditeľ),
Carlos García Andrade, Patrizia Bertoncelliová,
Enrique Cambón, Else Castellitto,
Maria do Sameiro Freitasová, Mervat Kelli,
Oreste Paliotti, Heike Vesperová

Slovenská redakcia

Eudovít Pokojný (zodpovedný redaktor),
Miroslav Dancák, Cyril Dunaj,
Alena Piatrová

Konferencia
biskupov
Slovenska

Finančne podporené
Radou pre spoločenské
komunikačné prostriedky KBS
a kňazov z Hnutia fokoláre.

Preklad

Alexander Knorr, Jaroslav Mujgoš,
Eudovít Pokojný, Vladimír Stahovec

Jazyková korektorka

Katarína Boďová

Grafická úprava a sadzba

José Carlos Isla, Jozef Turlík, Peter Blaho

Vydavateľ

Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o.
Cablkova 10, 821 04 Bratislava
IČO: 31377424
www.nm.sk
eklesia@nm.sk
ISSN: 2730-0706

Tlač

Alfaprint, Martin

Podpora

Ročná podpora 20 €
IBAN: SK35 1100 0000 0029 4906 1968

PAY by square

**Vydavateľstvo
nové mesto**

Synodálna Cirkev, Cirkev, ktorá prináša život

Hubertus
Blaumeiser,
Ľudovít
Pokojný

Prvé vydanie časopisu *Ekklesia* v slovenskom jazyku nemôže obísť tému synodality a najmä diecéznu fázu synodálneho procesu, ktorý sa nás všetkých dotýka. Táto fáza sa skončila, ale, ako počuť z mnohých strán, *synodálny štýl* bude pokračovať naďalej. Je *programom a dušou Cirkvi v tomto tisícročí*. Kontinentálna fáza synody, ktorá prebieha, vyvrcholí plenárnym zhromaždením Synody biskupov v októbri 2023 a októbri 2024, po ktorom bude nasledovať fáza uplatňovania záverov synody na celom svete.

V tejto epochálnej zmene, ktorá nutne ovplyvní aj samotný spôsob existencie Cirkvi, sme všetci zapojení do tohto procesu, ktorý má znaky rodenia sa nového života. Potrebujeme vytvoriť nie „ďalšiu Cirkev“, ale „odlišnú Cirkev“, ako povedal pápež František na začiatku synodálnej cesty 9. októbra 2021, odvolávajúc sa na slová Yva Congara, veľkého teológa Druhého vatikánskeho koncilu. Piero Coda, generálny sekretár Medzinárodnej teologickej komisie, ktorá v roku 2018 vydala osobitný dokument o synodalite¹, poznamenáva, že ide o „najdôležitejšiu a zároveň strategicky najrozhodujúcejšiu cirkevnú udalosť od Druhého vatikánskeho koncilu“ (porov. str. 13 tohto čísla).

Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť, misia – to je téma, ktorá nás vedie. *Spoločenstvo a misia* – vysvetlil pápež František 9. októbra 2021 – sú slová, ktoré vystihujú Druhý vatikánsky koncil. Hrozí však, že „tieto slová zostanú trochu abstraktnými pojmami, ak nebudeme pestovať cirkevnú prax“, ktorá by na každom kroku podporovala „skutočné zapojenie všetkých a každého“.

A práve to je zámerom synodálneho procesu: počúvať bez vylučovania kohokoľvek – tak vo vnútri cirkevných štruktúr, ako aj mimo nich. To je niečo, čo sa za dvetisíc rokov kresťanských dejín nikdy nestalo, aj keď východné cirkvi a cirkvi zrodené v 16. storočí reformačným hnutím majú rozvinutejšiu synodálnu skúsenosť ako Katolícka cirkev.

V tejto súvislosti je dôležitý spoločný list, ktorým kardinál Grech ako generálny sekretár Synody biskupov a kardinál Koch ako prefekt Dikastéria na podporu jednoty kresťanov odporučili biskupským konferenciám, aby pozvali zástupcov iných kresťanských cirkví, ktorí by prispeli na tejto ceste.

Všetci majú čím prispieť do veľkej „skladačky“, ktorú dokáže poskladať len Duch Svätý, povedal pri otvárací slávnosti luxemburský kardinál Jean-Claude Hollerich, generálny relátor prebiehajúcej synody (porov. str. 4).

Pápež František v homílii pri otvárací svätej omši geniálne zhrnul do troch slovies to, čo treba robiť: *stretnúť sa – počúvať – rozlišovať*. Synodálny proces je *udalosťou stretnutia*, pri ktorom sa máme nechať inšpirovať situáciou a históriou druhých, ich nepokojom a otázkami bez toho, aby sme sa obávali, že stratíme čas. Je *cvičením v počúvaní*, ktoré sa uskutočňuje srdcom, nielen ušami, pričom druhému človeku treba ponechať slobodu, nesúdiť ho ani sa neuchyľovať k vopred pripraveným odpovediam. Synodálny proces je *duchovným a cirkevným rozlišovaním*, aby sme vo svetle Božieho slova pochopili, čo nám chce Duch Svätý povedať a kam nás chce priviesť (porov. str. 5 – 9).

Otázkou však zostáva, či môže byť „rozlišovanie“, o ktoré ide pri synodálnom procese, iba jednoduchým plodom stretnutí a úvah, chvíľ duchovných rozovorov a diskusií. Nejde o niečo oveľa hlbšie a životne dôležitejšie? Nemá ísť skôr o to, aby sme *objavili, ako sa v dnešnom svete aktualizuje skutočnosť, že Slovo sa stalo telom*, ako kedysi v Máriinom lone? V tebe, vo mne, medzi nami, v našom prostredí, v našich vzťahoch, v cirkevných, sociálnych a svetových súvislostiach? Skúsme sa na chvíľu zamyslieť nad touto perspektívou.

Počúvať. Mária sa celým svojím bytím otvorila anjelovmu zvestovaniu: nečakánému a náročnému návrhu, ktorý nebolo ľahké pochopiť. Dala najavo svoje rozpaky a odvážne viedla dialóg. Nakoniec sa bezvýhradne postavila do pozície „tu som“, čo je viac než len jednoduchá slovná odpoveď. Jej počúvanie a reakcia spôsobili, že v nej začal kľíčiť nový život.

Stretnúť sa. Cieľom cesty k Alžbete nebolo predniesť prejav, ale slúžiť. Mária sa najskôr vcítila do Alžbetinej situácie a potrieb a ochotne sa jej dala k dispozícii. A práve to, čo si povedali, otvorilo nepredstaviteľné obzory: skrížili sa dva ľudsko-božské príbehy, čo umožnilo intuitívne predpovedať Božie plány univerzálneho rozsahu.

Rozlišovať. Chvíľa Ježišovho narodenia bola aj chvíľou rozlíšenia – Ježiš bol naraz mimo Márie. A časom jasne ukázal, kým je – Slovom, ktoré sa stalo dieťaťom, ktoré rastie, stáva sa mladým a dospelým mužom: Spasiteľom. A ukázalo sa, kým je ona, ktorá ho živí a vychováva, ktorá mu nie vždy rozumie a niekedy počuje jeho nepríjemné slová („Čo je medzi mnou a tebou, žena?“) a ktorá s ním prežíva aj tragické chvíle až po kríž: je služobnicou Pána. A práve preto aj Matkou.

Pri pohľade na Máriu chápeme, že synodálna cesta, ktorá sa dotýka nás všetkých, sa nemôže skončiť nejakým dokumentom alebo inovatívnymi cirkevnými-

mi smernicami. Synodálna Cirkev je povolaná byť a stále viac sa stávať – ak budeme toto dobrodružstvo žiť do hĺbky – *Cirkvou prinášajúcou život*: Cirkvou, ktorá nechá vo svojom lone vzklíčiť a zo seba vytrysknúť novú a živšiu Ježišovu prítomnosť bez toho, aby ju uzavrela v „cirkevnom oplotení“, a to pre dobro celého ľudstva. Ježiš totiž nie je len Ženich, ktorý robí život Cirkvi plodným, ale je aj Knieža pokoja pre všetkých (porov. Iz 9, 5). O nič menej tu nejde. A my všetci sa na tom podieľame. Každý a každá z nás k tomu môžeme prispieť!

Sme radi, že v tomto zmysle môžeme aj v slovenskom prostredí ponúknuť časopis *Ekklesia* ako zdroj inšpirácie, nástroj formácie a pomôcku pre pastoračné pôsobenie práve v tomto novom období, ktoré sa pred nami otvára.

¹ Medzinárodná teologická komisia, *Synodalita v živote a v misii Cirkvi*, 2. 3. 2018, www.kbs.sk.

Skladačka

kard. Jean-Claude
Hollerich

Prinášame prvú časť príhovoru kardinála Jeana-Clauda Hollericha, ktorý zaznel na úvod synodálneho procesu v sobotu 9. októbra 2021 vo Vatikáne. Kardinál Hollerich je Luxemburčan a jezuita, dlho žil a vyučoval v Japonsku. V roku 2011 bol vymenovaný za luxemburského arcibiskupa a v júli 2021 ho pápež František vymenoval za generálneho relátora Synody biskupov.

Môj príhovor je vlastne pozdrav, preto vás všetkých spoločne pozdravujem: biskupov, kňazov, zasvätené osoby, laikov, kresťanov zo všetkých kontinentov, angažovaných kresťanov, kresťanov na okraji Cirkvi, kresťanov pokrokových i konzervatívnych, starých i mladých, mužov a ženy všetkých generácií, bratov a sestry hľadajúcich Boha, jednoducho: všetkých zvedavých. V skutočnosti by som to nemal byť ja, kto vás pozdraví, ale mali by sme sa pozdraviť všetci navzájom.

Pozdraviť niekoho znamená uviesť si jeho prítomnosť, pozdraviť niekoho znamená vpustiť ho do svojho života; znamená nechať sa vyrušiť stretnutím s druhým. Synodálna Cirkev je Cirkev vzťahov, Cirkev stretávania sa.

Budú sa konať stretnutia rôznych skupín, stretnutia na úrovni diecéz, na úrovni biskupských konferencií, na úrovni kontinentov a nakoniec, z rozhodnutia pápeža Františka, sa stretnutie synodálnych otcov bude konať v roku 2023 i v roku 2024. Naše stretnutia nebudú jednorazové, ale budeme sa stretávať počas určitého obdobia. Budeme venovať čas jeden druhému, budeme spoločne kráčať.

Keď kráčame, niekto musí vybrať smer, ktorým sa vydáme. Táto úloha pripadá Duchu Svätému. Poznáme jeho spôsob napredovania: niekedy, ako na Turíce, sa zjaví a naplní naše srdcia radosťou a jasnosťou, ktorá osvetlí a určí našu cestu. Častejšie nás však necháva kráčať po našej ceste ako po skladačke – skladačke s rôznymi kúskami, ktoré pochádzajú od všetkých našich bratov a sestier. Preto máme pred sebou povinnosť rozlišovať; musíme vybrať správne kúsky, jeden po druhom podľa určitého poradia a za účasti všetkých.

Ide o obrovskú skladačku, na ktorej sa môže podieľať každý, najmä tí najchudobnejší, tí, ktorí nemajú hlas, tí na periférii. Ak vyľúčime nejakého hráča, skladačka nebude kompletná. Duch Svätý je ten, kto inšpiruje naše príspevky a vedie nás k naplneniu.

Niektoré usmernenia, ktoré načrtol
generálny sekretár Synody biskupov

Synoda: udalost' Ducha Svätého

kard. Mario Grech

Chápať realitu Božím srdcom

Žalm 83 (84) hovorí: „Blahoslavený človek, čo má silu v tebe, ten, čo sa vydáva na púť... Cestou im stále pribúda síl, veď na Sione uvidia Boha“ (v. 6 – 8). Všetci máme prejsť touto „púťou“, ako jednotlivci aj ako cirkevné spoločenstvá. Synodálna Cirkev je ľud kráčajúci spoločne, ktorý dejinne premýšľa nad teológiou. Náš Boh je v skutočnosti Boh, ktorý kráča s nami v dejinách, ktoré sa menia, a my sa spoločne snažíme identifikovať jeho kroky, aby sme mohli pokračovať v našej ceste.

Ako Boží ľud sme povolání synodálne čítať znamenia čias vo svetle evanjelia a rovnako čítať evanjelium vo svetle znamení čias. Pavol VI. povedal: „Jedným z charakteristických postojov Cirkvi po koncile je osobitná pozornosť k ľudskej realite, ktorú posudzujeme historicky, teda fakty, udalosti, javy našej doby.“ A dospel k záveru, že „svet sa pre nás stáva knihou“¹. Povedal by som, že knihou, ktorú treba čítať a chápať s kresťanským nadšením a ktorá nás vedie k rozpoznávaniu Božieho plánu. Naše čítanie „knihy sveta“ sa líši od čítania politikov alebo intelektuálov, je to čítanie Ježišových učeníkov osvietených Duchom.

Slovami Svätého Otca Františka: „Synoda je Cirkev, ktorá kráča spolu, aby čítala realitu očami viery a srdcom Boha; je to Cirkev, ktorá sa pýta na svoju vernosť *depozitu viery*, ktorý pre ňu nie je múzeom, na ktoré sa treba pozeráť alebo ho treba dokonca chrániť, ale je živým prameňom, pri ktorom Cirkev uhasína svoj smäd, aby uhasila a osvietila *depozit života*.“² Rizikom mnohých synod je pohľad dovnútra seba, čoho výsledkom by bola len ďalšia kniha do knižníc. Dokumenty bez *vcítienia sa*, bez *pomazania* sú v skutočnosti k ničomu.

Koncom júla 2021 sa generálny sekretár Synody biskupov stretol so skupinou biskupov z rôznych národov. V tomto príspevku sa zamýšľa nad podmienkami, ktoré ovplyvňujú čítanie „knihy sveta“ a rozlišovanie Božieho plánu, podmienkami, ktoré zdôrazňuje práve Duch Svätý. „Žiadam vás“, odporúča v závere, „aby ste sústredili pozornosť všetkých na duchovný rozmer cesty, ktorú podstupujeme, aby sme dokázali rozpoznať Božie pôsobenie v živote Cirkvi tak univerzálnej, ako aj v jednotlivých partikulárnych cirkvách.“

Prijat' prichádzajúcu verziu Ducha

Na to, aby sme mohli takto čítať, potrebujeme Ducha Svätého, ktorý „nás naučí všetko“, „všetko nám pripomenie“ (porov. Jn 14, 26).

V tejto súvislosti taliansky veriaci sociológ Giuseppe De Rita nedávno dokonca vyzval na zvolanie synody o Duchu Svätom. Ako správny sociológ si všíma, že spoločnosť túži po spiritualite. Jeho analýzu považujem za veľmi podnetnú – analýzu, ktorú treba čítať *cum grano salis*: „Všetko poukazuje na potrebu zmeny paradigmy, pretože vo veku Ducha už nie je priestor pre ‚organizovanú‘ Cirkev. Synoda, o ktorej sa toľko hovorí, sa vystavuje riziku, že bude stále reagovať podľa logiky Otca, bude teda hierarchická, pre biskupov, alebo podľa logiky Syna, v ‚zmiešanej‘ podobe, teda hierarchická s otvorením pre sociálnu oblasť, pre príspevky od všetkých, od odborov až po klauzúrne sestry... Ale aj to by bola stará verzia a v konečnom dôsledku nedostatočná. [...] Dnes ide o to, aby sme prijali *prichádzajúcu verziu Ducha*, vnútorný vzťah s Bohom, otvorenosť pre tajomstvo. Táto verzia je omnoho náročnejšia, pretože nie je filozofická, ale jej rozmerom je tajomstvo. Kresťan je teraz povolaný kráčať, až kým nedôjde na horu Sion, pričom počas cesty nevie, čo ho postretne; kráčať púšťou ako naši predkovia, ale bez každodenných, zvyčajných opôr...“³

Cirkev je dnes nepochybne povolaná „prijat' prichádzajúcu verziu Ducha“. Táto synoda Cirkvi nie je o Duchu Svätom, ale nevyhnutne musí byť silnou cirkevnou skúsenosťou Ducha. Ako poznamenal grécko-pravoslávny patriarcha Ignác Hazim: „Bez neho [Ducha Svätého] je Cirkev len organizáciou, autorita nadvládou, misia propagandou.“ Prof. Michele Mascia-

relli zasa opakuje, že „bez neho [Ducha Svätého] a jeho svetla by sa synodalita neuskutočnila a predsavzatie dosiahnuť ju by sa nakoniec stalo jej vlastným protirečením: nekončiacim, bezvýsledným Babylonom a možno aj zdrojom vážnych roztržiek a nezhôd.“⁴

Smerom k synodálnej spiritualite

Začiatkom júla 2021 náš generálny sekretariát zorganizoval seminár o spiritualite synodality. Pozvali sme niekoľko inštitútov zasväteného života a laických hnutí, ktoré predstavujú mnohotvárnú prítomnosť Ducha v Cirkvi, aby sme si vypočuli ich svedectvá, najmä pokiaľ ide o rozoznávanie duchov. Viedlo nás presvedčenie, že oni predstavujú obrovské duchovné dedičstvo, ktoré môže obohatiť tých, ktorí sa zúčastnia na tejto synode.

Samotná rozmanitosť tradícií spiritualít, s ktorými sa v Cirkvi stretávame, potvrdzuje, že neexistuje jediná forma synodálnej spirituality. Ak je synodalita sama osebe vyjadrením života Cirkvi vo všetkých cirkvách, potom môžeme očakávať, že každá cirkev nájde skutočnú prítomnosť a moc Ducha Svätého, ktorá sa odráža v okolnostiach, dejinách a tradíciách danej cirkvi. Zároveň je to však jeden Duch, a preto budú existovať spoločné črty pre všetkých. Samotná synodalita sa bude prejavovať v autentickom živote miestnej cirkvi, ale vždy bude poznačená orientáciou na náš spoločný život v Kristovom tele. Medzi miestnym a univerzálnym neexistuje napätie protirečenia: jedno možno chápať a žiť len vo vzťahu k druhému; každé má zodpovednosť za to druhé a vyjadruje sa skutočným, praktickým záujmom, ktorý sa rodí z lásky presahujúcej čas, miesto a národnosť. Aj to je znakom života Ducha Svä-

tého, pretože celá Cirkev má jediné poslanie spásy v Kristovi a skrze Krista.

Všetky tradície, ktoré sme si pri tejto príležitosti vypočuli, uznávali ústredné postavenie Ducha Svätého, najmä pre ich život, riadenie, rozlišovanie a poslanie. Spoločnou témou súčasných pneumatológií Východu a Západu je zmysel pre Ducha Svätého ako „Neznámeho mimo Otca a Syna“ (Hans Urs von Balthasar) alebo „ako nekonečného prechodu mimo dvojice“ (Vladimír Losskij). Myslím, že tu sme sa dotkli niečoho hlbokého, vzrušujúceho a zároveň podnetného: Duch je ten, ktorý nás vždy vedie ďalej. Ďalej, ako sú naše predsudky a obavy, ďalej, ako je náš odpor a rozdelenie, ďalej, ako sme my sami a dokonca ako je aj náš vek! To „ďalej“ je vždy Kristus a Kráľovstvo „skryté v tajomstve“. Všetky naše tradície a hnutia sa zrodili a udržiavajú ako reakcia na toto „ďalej“. To „ďalej“ je Boží život mimo seba, nie mimo sveta, ale stále hlbšie v ňom; je to stretnutie so vzkrieseným a vykupiteľským Kristom a je to nádej všetkých čias a všetkých vekov.

Ďalej ako naša logika a naše výpočty

Na začiatku Synody o rodine v októbri 2015, ako aj pri iných príležitostiach Svätý Otec František pevne zdôraznil: „Synoda [...] je chráneným priestorom, kde Cirkev zažíva pôsobenie Ducha Svätého. Na synode Duch hovorí jazykom všetkých ľudí, ktorí sa nechávajú viesť Bohom, ktorý vždy prekvapuje, Bohom, ktorý malým zjavuje to, čo skrýva pred múdrymi a inteligentnými, Bohom, ktorý stvoril zákon a sobotu pre človeka a nie naopak, Bohom, ktorý necháva deväťdesiatdeväť oviec a ide hľadať tú jednu stratenú, Bohom, ktorý je vždy väčší ako naša logika a naše výpočty.

Nezabúdajme však, že synoda môže byť priestorom pre pôsobenie Ducha Svätého len vtedy, ak sa my účastníci oblečieme do apoštolskej odvahy, evanjeliovej pokory a dôvernej modlitby“⁵.

Biskupom synody Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi František pripomenul, že existuje jedno nebezpečenstvo: „Myslieť si, že kráčať dnes po synodálnej ceste alebo mať synodálny postoj znamená urobiť prieskum názorov, čo tento, táto povedali..., a potom sa stretnúť a dohodnúť... Nie, synoda nie je parlament! Veci si musíme povedať, diskutovať o nich, ako sa to bežne robí, ale nie je to ako v parlamente. Synoda neznamena dohodnúť sa ako v politike: ja ti dám toto, ty mi dáš tamto. Nie. Synoda neznamena robiť sociologické prieskumy, ako sa niektorí ľudia domnievajú: ‚Pozrime sa, požiadajme skupinu laikov, aby urobili prieskum, či máme zmeniť toto či tamto...‘ Určite, potrebujete vedieť, čo si myslia vaši laici, ale nejde tu o prieskum, je to niečo iné. Ak niet Ducha Svätého, nejde o synodu. Ak Duch Svätý nie je prítomný, neexistuje synodalita.“⁶

Členom Národnej rady Talianskej katolíckej akcie pápež František vysvetlil, aké riziko hrozí tým, ktorí nepočúvajú Ducha Svätého: „Synodálnou Cirkvou je Cirkev, ktorá vedie dialóg, ktorá spoločne počúva Ducha a Boží hlas, ktorý k nám dolieha cez volanie chudobných a samotnej Zeme. Synoda totiž nie je ani tak programom, ktorý treba naplánovať a realizovať, ale predovšetkým štýlom, ktorý treba uviesť do praxe. Musíme byť presní, keď hovoríme o synodalite, o synodálnej ceste, o synodálnej skúsenosti. Synodalita nie je parlament. Synodalita nie je len diskusia o problémoch, o rôznych veciach, ktoré sú v spoločnosti... Ide o viac ako len toto. Synodalita neznamena hľadať väčšinu, dohodu pri pastoračných riešeniach, ktoré treba

vykonať. To samo osebe nie je synodalita; vyzerá to ako pekný ‚katolícky parlament‘, fajn, ale nie je to synodalita. Pretože chýba Duch. To, čo robí nejakú diskusiu, ‚parlament‘, hľadanie riešení synodálnymi, je prítomnosť Ducha: modlitba, ticho, rozlišovanie všetkého, o čo sa podelíme. Synodalita nemôže existovať bez Ducha a Duch nie je bez modlitby.“⁷

Čím sa uyznačuje cirkevné rozlišovanie

Synodálna cesta sa nezaobíde bez cirkevného rozlišovania. Synodálna spiritualita zahŕňa spoločné rozlišovanie duchov – toto robí zo spoločenstva „Boží ľud“. Ako zdôrazňuje Svätý Otec: „Synodálna Cirkev je Cirkev, ktorá počúva. Pri vzájomnom počúvaní sa každý môže niečo naučiť. Veriaci ľud, kolégium biskupov, rímsky biskup: jeden počúva druhého a všetci počúvajú Ducha Svätého, ‚Ducha pravdy‘ (Jn 14, 17), aby vedeli, čo ‚hovorí cirkvám‘ (Zjv 2, 7).“

Synodálne závery nie sú rozhodnutím, ktoré by bolo výsledkom dobre vedenej argumentácie založenej na dobrých informáciách, ale vyplývajú z „naladenia sa“ na inšpiráciu Ducha Svätého. Preto ak v synodálnom procese chýba rozlišovanie, budeme ako loď bez plachiet, a teda loď, ktorou zmietajú morské prúdy – a energiu vetra (Ducha) premrháme. „Bez múdrosti rozlišovania sa ľahko môžeme zmeniť na bábky, vydané napospas momentálnym tendenciám.“⁸

„Rozlišovať nie je reklamný slogan, nie je to organizačná technika, dokonca ani móda tohto pontifikátu, ale vnútorný postoj zakorenený v akte viery. Rozlišovať je metóda a zároveň cieľ, ktorý si kladieme: vychádza z presvedčenia, že Boh pôsobí v dejinách sveta, v udalostiach života, v ľu-

d’och, ktorých stretávam a ktorí ma oslovujú. Preto sme povolaní počúvať, čo nám Duch naznačuje, a to spôsobmi a smermi, ktoré sú často nepredvídateľné.“⁹

Cirkev, ktorá sa nebojí: Boží putujúci ľud

Ak synodalita žije v tomto „ďalej“, ktorým je Duch Svätý, potom musí byť aj Cirkvou, ktorá rozlišuje, Cirkvou, ktorá sa nebojí. Stáva sa skutočne „Božím putujúcim ľudom“ a univerzálnou sviatosťou spásy, „svetlom národov“ a nádejou ľudstva, ktoré je tiež na ceste. Cirkev má v skutočnosti najväčšiu slobodu zo všetkých, pretože môže žiť zverenie sa Kráľovstvu, „nemyslieť na zajtrajšok“ (Mt 6, 25). To nie je samoľúbosť ani naivita, ale viera, pretože Cirkev vie, že nie je ľudským výtvorom, ale príbytkom, ktorý stvoril Boh.

Ak synodálna cesta nebude predovšetkým duchovnou cestou zameranou na vzťah s Bohom, určite neprinesie očakávané ovocie. Svätý Otec František v apoštolskej exhortácii *Evangelii gaudium* na tému evanjelizácie odporúča, aby sme boli „dobře upevnení v modlitbe, bez ktorej je každá činnosť spojená s rizikom, že zostane prázdna a ohlasovanie bezduché“ (č. 259). A pri inej príležitosti zdôraznil, že „zmeny v Cirkvi bez modlitby nie sú zmenami Cirkvi, ale zmenami skupiny. [...] Bez svetla tejto lampy [modlitby] nebudeme môcť vidieť cestu evanjelizácie, ba nebudeme môcť ani správne veriť; nebudeme môcť vidieť tváre blížnych, ku ktorým pristupovať a ktorým treba poslúžiť; nebudeme môcť osvetliť priestor, kde sa máme stretnúť ako spoločenstvo.“¹⁰

V tejto chvíli synodálneho procesu vás žiadam, aby ste sústredili pozornosť všetkých na duchovný rozmer cesty, ktorú podstupujeme, aby sme dokázali rozpoznať Božie pôsobenie v živote Cirkvi tak univerzálnej, ako aj v jednotlivých parti-

kulárnych cirkvách. Buďte pre všetkých „služobníkmi modlitby“ ako leviti a kňazi zo žalmu, ktorí v chválach a príhovoroch pripomínajú všetkým, že bez spoločenstva s Bohom nemôže byť medzi nami žiadne spoločenstvo.

**Pripomíname, že cieľom synody,
a teda tejto konzultácie, nie je produkovať dokumenty,
ale „dať vypučať snom, vzbudiť proroctvá a videnia,
dať rozkvitnúť nádejам, podnieť dôveru, obviazať rany, vytvoriť vzťahy,
vzbudiť úsvit nádeje, učiť sa jeden od druhého a vytvoriť pozitívne vnímanie,
ktoré osvieti mysle, zahreje srdcia, navráti silu rukám.“**
Z Prípravného dokumentu Synody 2021 – 2023, č. 32

¹ Pavol VI., *Generálna audiencia*, 16. apríla 1969.

² František, *Úvod do Synody o rodine 2015*, 5. októbra 2015.

³ Rozhovor s Giuseppem De Ritom, v „L'Osservatore Romano“, 27. marca 2021.

⁴ M. Masciarelli, *Alla scuola del Maestro interiore*, v „L'Osservatore Romano“, 1. septembra 2019.

⁵ František, *Úvod do Synody o rodine 2015*, cit.

⁶ František, *Prihovor biskupom na Synode Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi*, 2. septembra 2019.

⁷ František, *Prihovor členom Národnej rady Talianskej katolíckej akcie*, 30. apríla 2021.

⁸ František, *Posynodálna apoštolská exhortácia Christus vivit*, č. 279; porov. Apoštolská exhortácia *Gaudete et exsultate*, č. 167.

⁹ František, *Prihovor na začiatku synody venovanej maldým*, 3. októbra 2018.

¹⁰ František, *Katechéza o modlitbe č. 29: Cirkev ako učiteľka modlitby*, 14. apríla 2021.

Pravoslávny prístup k synodalite

Konsenzus otcov

Dimitrios
Keramidas

Dimitrios Keramidas je pravoslávny teológ, ktorý prednáša ekumenizmus a pravoslávnu teológiu na Pápežskej univerzite svätého Tomáša Akvinského (Angelicum) a hosťuje na Pápežskej lateránskej univerzite. Predstavuje nám tému synodality na základe stáročnej a stále konštitutívnej skúsenosti pravoslávnych cirkví. Synodalita bola v Cirkvi nevyhnutná už od počiatkov kresťanstva, netýka sa len dnešnej doby.

Synodalita a jednota Cirkvi

Pravoslávni sa radi nazývajú „Cirkvou koncilov“ a zároveň „Cirkvou otcov“ a predstavujú svoje synodálne povedomie a *consensus Patrum* (konsenzus otcov) ako charakteristické znaky svojej tradície. Pre pravoslávie je konciliarita neoddeliteľnou súčasťou cirkevnej viery a je vyjadrená skôr v teológii a liturgii než v zákone. Jej počiatky siahajú až k Jeruzalemskému koncilu (Sk 15), ktorý sa stal kritériom pre nasledujúci vývoj synodálneho systému na Východe.

Na pochopenie pravoslávnej koncepcie synodality je nevyhnutne potrebné poznať konštitúciu pravoslávnych cirkví. Každá pravoslávna cirkev je založená na princípe „teritoriality“ (existuje na určitom geografickom území) a ako taká má vnútornú pastoračnú a administratívnu autonómiu. Zároveň je však na všeobecnej úrovni viazaná princípom synodality, pokiaľ ide o vyhlasovanie dogiem alebo uplatňovanie spoločných noriem a postupov (napríklad vo veci prijímania alebo neprijímania žien do kňazskej služby), keďže prevažuje normatívna autorita všeobecných koncilov.

„Cirkev je synoda“, napísal Ján Zlatoústý. Pre pravoslávie synoda nie je udalosť, ktorá zasahuje do bežného života, ale je slávnostným stretnutím tela veriacich s Pánom. Bez synodálnej realizácie Cirkev neexistuje ako „jedna“ a „katolícka“. Cirkev asynodálna má tendenciu uprednostňovať individualistickú vieru, ktorá podlieha individuálnym záujmom a názorom. Ekumenický patriarcha Bartolomej vo svojom príhovore na koncile na Kréte (2016) poznamenal, že „atrofia synodálnej inštitúcie na všepravoslávnej úrovni prispieva k rozvoju pocitu sebestačnosti v jednotlivých cirkvách a niekedy podporuje seba pozorovacie a seba posudzovacie tendencie – v zmysle ‚ja ťa nepotrebujem‘“. ¹

Eucharistická konciliarita

V pravoslávnej tradícii existuje úzke prepojenie medzi synodalitou a Eucharistiou. Teológ Panayotis Nellas poznamenáva: „[Synoda biskupov] je vo svojej podstate liturgickým aktom. Tak ako sa pri božskej liturgii konštituuje a zjavuje miestna cirkev v kontexte konkrétneho spoločenstva, tak sa na synode, na ktorej sa stretávajú a spoločne kráčajú všetky miestne cirkvi, konštituuje a zjavuje univerzálna Cirkev.“²

Pravoslávie vždy vnímalo Eucharistiu ako model synodálnej organizácie: biskup (ako hlava) a kňazi spolu s diakonmi a ľudom (ako telo) spoločne slávia svoju jednotu vo viere. Biskup je tiež ten, kto reprezentuje jednotu svojho spoločenstva pred ostatnými cirkvami. Bez eucharistickej skúsenosti by synoda stratila svoj cirkevný charakter a hrozilo by, že sa zmení na zhromaždenie „náboženských expertov“.

Na lepšie pochopenie tejto dynamiky je potrebné pripomenúť „teritorialitu“ Cirkvi. Miestna cirkev je povoláná intenzívne ohlasovať a žiť pravdu evanjelia. To ju núti otvoriť sa ostatným cirkvám. Podľa Jána Zlatoústeho táto otvorenosť svedectva o evanjeliu zjednocuje svet a spája to, čo bolo rozdelené. Keďže však autorita biskupa pramení z jeho predsedania Eucharistii, možno hovoriť o rovnosti miestnych cirkví, pretože všetky Eucharistie sú si rovné (neexistuje jedna Eucharistia platná viac ako iná). Preto Ignác Antiochijský tvrdil, že „tam, kde je biskup, tam je pluralita“.

Synodalita a cirkevná správa

Ak je synodalita tou normou, ktorá stráži pravdu a jednotu na miestnej úrovni, musí byť taká aj na všeobecnej (všeortodoxnej a všekresfanskej) úrovni. A tak celá Cirkev synodálne vyznáva vieru, posilňujúc sú-

časne jednotu, ktorá sa už žila na miestnej úrovni.

Pokiaľ ide o synodalitu, pravoslávie sa často odvoláva na 34. Apoštolský kánon (legislatívna norma zo 4. storočia východného pôvodu, týkajúca sa vzťahov medzi cirkvami), aby poukázalo na vzájomný vzťah medzi „prvým“ v synode a ostatnými členmi, ktorí ju tvoria. Kánon vyzýva: „Biskupi každého národa [teritória] musia poznať svojho prvého a nasledovať ho ako svojho vodcu a nič nerobiť bez jeho mienky. [...] Ale ani on [prvý] nemôže urobiť nič bez názoru všetkých. Tak nastane súlad a Boh bude oslávený skrze Pána v Duchu Svätom: Otec a Syn a Duch Svätý.“ Z toho vyplýva, že synodalita je formovaná podľa trojičného spoločenstva a primát podľa otcovstva. Je nevyhnutné uznať primát synodálnych zhromaždení, pretože Otec je len jeden (preto sa nepredpokladá žiadne spolupredsedníctvo ani spoluprimát, keďže v Trojici nie sú dvaja „Otcovia“). Metropolita Ioannis Zizioulas vysvetľuje: „Podstatou primátu, ako nakoniec všetkého ostatného v Cirkvi, dokonca aj Božieho bytia (Trojica), je vzťahovosť.“ To vysvetľuje, že „prvý“ je „podmienkou *sine qua non* pre synodálnu inštitúciu, a je teda ekleziologickou nevyhnutnosťou, a zároveň analogicky je synoda predpokladom na výkon primátu“³.

Synodalita je teda nevyhnutným výrazom toho, čo znamená *byť Cirkvou*, jednotou Božieho ľudu a účasti všetkých na ohlasovaní viery.

¹ Bartolomej, *Discorso inaugurale*, in „Il Regno attualità e documenti“ 61 (2016), č. 1237, str. 366.

² P. Nellas, *Il Santo e Grande Sinodo della Chiesa Ortodossa*, in „Synaxi“ 133 (2015), str. 8.

³ J. Zizioulas, *Recent discussions on Primacy in Orthodox Theology*, in W. Kasper (ed.), *Il ministero petrino. Cattolici e ortodossi in dialogo*, Città Nuova, Rím 2004, str. 260-261.

Postoje, ktoré si treba osvojiť, a metóda, ako na to

Komunitné rozlišovanie v synodálnej Cirkvi

Piero Coda

1. Kontext synodálneho procesu

Pápež František zvolal synodu, ktorá nie je zameraná na konkrétnu tému, ale je výzvou pre svedomie Cirkvi, aby znovu objavila svoje synodálne povolanie. Úlohou synody nie je reagovať na nejakú krízu, ale prijať milosť, ktorá nás stavia do permanentného evanjeliového stavu, ktorým je obrátenie: duchovné, pastoračné a obnova štruktúr.

Formuloval tak nádej, že pôjde o autentickú udalosť Ducha Svätého, do ktorej sa v tomto kľúčovom období „rozlišovania, očisťovania a reformy“ zapojí čo najviac ľudí, pretože žijeme „novú etapu evanjelizácie“ (porov. *Evangelii gaudium* – EG 30 a 287).

Mottom synody je: „Za synodálnu Cirkev“. Je tento cieľ však reálne dosiahnuteľný? Samozrejme, musíme byť realisti: prekážky, neistoty, kritika, odpor, zotrvačnosť, riziká... je ich veľa a sú závažné. Musíme ich zvážiť, prijať primerané opatrenia a riešiť ich: bolo by však neodpušiteľné uhasiť oheň procesu, ktorý Duch Svätý zapálil v srdci Cirkvi.

1.1 Dokument Medzinárodnej teologickej komisie o synodalite

V roku 2017 Medzinárodná teologická komisia (MTK) publikovala hĺbkovú štúdiu na tému synodality v živote a poslaní Cirkvi, ktorá sa zamerala na význam, históriu a aktuálnosť synodality ako konštitutívneho prvku poslania Cirkvi v *kairose*, ktorý žijeme. Zobrala tak vážne to, čo František opakuje od samého začiatku svojej služby rímskeho biskupa: „To, čo od nás Pán istým spôsobom žiada, je už všetko obsiahnuté v slove synoda.“

Generálny sekretár Medzinárodnej teologickej komisie nám týmto príspevkom ponúka cennú pomôcku pre synodálny proces, ktorý sa v Katolíckej cirkvi začal v októbri 2021. Ide o sériu bodov na zamyslenie, venujúcich sa myšlienke komunitného rozlišovania, ktoré sa sústreďujú okolo troch hlavných tém: kontext začatia synodálneho procesu, rozhodujúce duchovné a teologické postoje pri vykonávaní komunitného rozlišovania a napokon dynamika jeho vykonávania.

Vychádzajúc z osnovy dokumentu MTK, môžeme si ozrejmiť základné línie biblickej ekleziológie, ktorá je čisto synodálna: Cirkev, ktorú zhromažďuje Boh, ktorá bola vytvorená v udalosti Ježiša Krista, ktorá je pôsobením Ducha Svätého charismaticky a ministeriálne tvorená ako spoločenstvo, ktorá je vyslaná na misiu a ktorá je zameraná eschatologicky.

Cirkev v tomto dokumente vystupuje ako tá, ktorá sa neustále skúma vo svetle Nového zákona, ako jedna a zároveň pluralitná: ako spoločenstvo tých, ktorých Ježiš povolal z rôznych miest a časov, aby tvorili ľud novej zmluvy medzi Bohom a ľudstvom ako semeno a začiatok budúceho Božieho kráľovstva, ako proroctvo nového neba a novej zeme, a ako tá, ktorej úlohou je obväzovať rany ľudstva a každého otvoriť pre nádej. Cirkev, ktorej sme povolaní dať telo, krv a život aj vďaka tomuto procesu: Cirkev, ktorá bude „nie nová, ale odlišná“, ako povedal pápež František použijúc slová Yva Congara. Má to byť Cirkev spoločného kráčania, stretávania sa, počúvania, sprevádzania a služby, schopná vo svetle evanjelia rozlišovať žiadosti a výzvy (vzrušujúce!), ktoré zasahujú celú ľudskú rodinu.

1.2 Rozhodujúca fáza implementácie Druhého vatikánskeho koncilu

Druhý vatikánsky koncil bol prozreteľným začiatkom procesu, ktorý dnes vedie k začiatku synodálneho procesu zvolaného pápežom Františkom. Ba dovoľm si povedať, že to, čo sme povolaní žiť, je najdôležitejšia – a tiež strategicky najrozhodujúcejšia – udalosť Cirkvi od Druhého vatikánskeho koncilu. Pretože predstavuje najoriginálnejšie a najnáročnejšie vyjadrenie jeho ekleziológie.

Uprostred tisícok protirečení, ktoré dobre poznáme, sa Boží ľud naučil s radosťou a mnohými plodmi prežívať rôzne prejavy podoby Cirkvi, ktorú načrtol koncil: od obnovenej liturgie po spoločné počúvanie Božieho slova, od biskupskej kolegiality po znovuobjavenie koesenciálnosti darov charizmiem v živote a poslaní Cirkvi, od znovuobjavenia a zdôraznenia rovnakej dôstojnosti všetkých pokrstených po nevyhnutnosť ekumenickej cesty a všeobecné povolanie k svätosti, od prítomnosti kresťanov ako kvasu a soli v spoločenskom a verejnom živote po všeobjímajúci dialóg atď.

Znovuobjavenie a realizácia synodálnej Cirkvi je plodom všetkého tohto a zároveň je nevyhnutným a logickým krokom vpred, ktorý umožňuje, aby sme si dielo obnovy začaté koncilom osvojili, vyjadrili a nadšene ďalej odovzdávali. V opačnom prípade sa všetko toto znehodnotí a stratí.

Áno, synoda je to, čo Boh očakáva od Cirkvi *v treťom tisícročí* – upresňuje pápež František – a nielen v najbližších rokoch či desaťročiach. Pretože ide o dlhý, náročný a do značnej miery bezprecedentný proces, do ktorého sme zapojení. Vyžaduje si to dôveru, odvahu, tvorivosť, veľkorysosť a vytrvalosť.

1.3 Kľúčové slovo: spoluúčasť

Kľúčovým slovom pri iniciovaní a realizácii synodálneho procesu je *spoluúčasť*. A spoluúčasť znamená „zúčastňovať sa“. Nie zapojiť sa len sčasti, len v rámci kúska dedičstva, ktorého spoludedičmi nás Ježiš urobil, ale podieľať sa spolu: všetci na všetkom (*in toto*). Každý podľa svojej charizmy, svojej služby, svojho povolania, svojej špecifickej kompetencie. Vždy v súčinnosti s ostatnými. V službe bratom a sestrám. Toto je prax Cirkvi v spoločenstve, ktorá sa od nás žiada.

Podľa vzoru Druhého vatikánskeho koncilu boli vytvorené rôzne miesta a štruktúry spoluúčasti tak v miestnej cirkvi, ako aj v univerzálnej Cirkvi. Ale príliš často sa zdá, že im chýba duša. Potrebujeme ich znovu oživiť na všetkých úrovniach, a to životom v Duchu Svätom. Okrem toho treba nájsť nové formy a štruktúry účasti. František si to stanovil za jeden z rozhodujúcich cieľov synody. Nemáme vytvárať štruktúry abstraktným spôsobom, od stola, ale máme vychádzať z toho, ako kľúčia v živej skúsenosti Božieho ľudu.

Sú pokrstení ľudia pripravení na takúto skúsenosť? Pravdepodobne len menšina..., ale práve to je dôvod, prečo sa musíme s pokorou a dôverou vydať na túto cestu a otvárať dvere a okná všetkým a každému.

1.4 Cesta u troch etapách

Je to po prvýkrát, čo sa celý Boží ľud, nielen biskupi, na všetkých úrovniach stretáva na synode takéhoto rozsahu. Podľa pokynov apoštolskej konštitúcie *Episcopalis communio* o Synode biskupov (2018) predpokladá práve zvolaný synodálny proces tri etapy: prípravu v miestnych cirkvách so zapojením celého Božieho ľudu, slávenie Synody biskupov a nakoniec tvorivé prijatie ovocia rozlišovania, ktoré vykonala Synoda biskupov, práve v miestnych cirkvách. Ide vskutku o veľkú novinku. A to nielen z cirkevného hľadiska, ale aj z hľadiska sociálneho a kultúrneho: ktorá iná inštitúcia môže dnes zažiť takýto proces? Zároveň si to však vyžaduje posun vo všetkých miestnych cirkvách.

Niečo podobné sa udialo s Druhým vatikánskym koncilom: zvolal ho pápež Ján XXIII., ale inšpirácia pochádzala od Boha, pričom pri jeho slávení sa angažoval Duch Svätý a svetový episkopát a pri jeho prijatí

celý Boží ľud. Teraz je to pápež František, kto „udáva tón“. Ale protagonistami sú Duch Svätý a, viac a lepšie ako predtým, celý Boží ľud. V hre nie je výsledok tohto pontifikátu: ide tu o napredovanie Cirkvi, ktorej – vďaka Božej milosti – nikdy nechýba nežné a silné Božie sprevádzanie a spoločenstvo svätých.

2. Postoje, ktoré sú potrebné v cirkevnom rozlišovaní a podporujú ho

Aktivovanie komunitného rozlišovania pri synodálnom procese je skúškou a zároveň prejavom dosiahnutej zrelosti všetkých zložiek Božieho ľudu, ktoré symfonicky a spoluzodpovedne vykonávajú prorockú úlohu, ktorú im prináša Božia milosť (porov. *Lumen gentium* 12).

„Rozlíšiť“ v cirkevnom zmysle znamená predovšetkým nechať sa „preskúmať“, teda preveriť Ježišovým Duchom – ako jednotlivci i ako spoločenstvá (porov. *Zjv* 1, 4 – 3, 22). V tomto svetle je rozlišovanie *milosť, ktorú treba prijať* s pokorou a poslušnosťou od Boha vo vzťahu k tomu, čím sme a čo žijeme ako Ježišovi učeníci. Zároveň je to aj *záväzok, ktorý treba zodpovedne vykonávať*: uplatňovať postupy a metódy, ktoré umožnia kráčať po tej „ceste“, ktorou je sám Ježiš (porov. *Jn* 14, 6; *Sk* 9, 2). V súlade so synodálnou logikou rozlišovania tu ponúknem niekoľko možností, ako začať uvažovať a odpovedať na otázku: *Ako žiť a ako uskutočňovať komunitné rozlišovanie?*

Začnem tým, že upozorním, že musíme odzbrojene podstúpiť „kontrolu röntgenom“, aby sme zistili, ako sa nám – jednotlivcom i telu – darí byť Cirkvou, teda byť v Kristovi podľa Pavlovho vyjadrenia:

„Všetci, čo ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli. Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je muž a žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi“ (Gal 3, 27 – 28). Z tohto koreňa vychádzajú tri dvojice postojov: úmysel a pokora; poslušnosť a odvaha (parézia); cítiť v Duchu a synodálne myslieť.

2.1 Úmysel a pokora

Aký máme *úmysel* – teda smer a nasadenie ducha –, ktorý predstavuje základ, oživujúci a usmerňujúci princíp našej účasti na procese rozlišovania? Ak úmysel nie je správny a jasný, všetko bude od začiatku zahmlené a hrozí, že sa zamorí a dokonca prekrúti celý proces.

Potrebný je *agapický úmysel* prijať každého a prijať sa navzájom, ako to urobil až do dokonalosti sám Ježiš (porov. Jn 13, 1), až po sebadarovanie na kríži. To si žiada úmysel počúvať, pochopiť zvnútra, urobiť prvý krok, zjednotiť sa, vedieť čakať a vedieť dať svoj príspevok v správnom čase a správnym spôsobom.

Súčasnou tohto postoja je *pokora*, ktorá očisťuje myšlienky, pocity, emócie a dokonca aj vnútorné pohnútky tým, že ich necháva prejsť „vyprázdnením“ podľa miery Ježišovej lásky vo chvíli vtelenia a smrti na kríži (porov. Flp 2, 3 – 5). Pokora, ktorá znamená uvedomenie si, že aj tie najväčšie ministéri alebo charizmy prichádzajú od Boha a sú určené všetkým, pričom my sme len ich správcami.

2.2 Poslušnosť a parézia

Najprv poviem niečo o poslušnosti, pretože parézia je jej dôsledkom i podmienkou. *Poslušnosť* je vlastne naladenie sa v Duchu Svätom na vlnovú dĺžku Otcovej vôle lásky.

Musíme sa modliť a prosiť o tento dar naladenia sa. Poslušnosť – z gréckeho slova *hypakoé* – znamená počúvať „zdola“, teda ako deti: slobodní, dospelí, tvoriví, áno, ale ako deti! Nerobím to, čo sa mne javí ako dobré, nerobíme to, čo sa nám javí ako dobré – stále je to príliš málo. Chceme s Ježišom a v ňom robiť len to, čo chce Otec pre „spoločné dobro“ všetkých bratov a sestier. Pápež František to vyjadril slovami: „Duch nás vedie k odpútaniu sa od seba a k hľadaniu výlučne Božej vôle, pretože len z nej pochádza dobro celej Cirkvi a každého z nás.“¹

Z toho vyplýva postoj, ktorý ide ruka v ruku s poslušnosťou: *parézia*, „povedať všetko“: samozrejme, že rozvážne a pozorne voči druhému, ale úprimne a s dôverou. Parézia je vlastnosť slobodného človeka, ktorý je odhodlaný budovať autentické vzťahy, prijať a osvojiť si dar spoločenstva (čo je zázrak synergie medzi milosťou a slobodou), vychádzajúc z úprimnosti a transparentnosti.

Parézia prezrádza zrelosť viery a lásky človeka i spoločenstva, pretože charakterizuje – a to sú slová pápeža Františka – „základnú kvalitu kresťanského života: mať srdce obrátené k Bohu, veriť v jeho lásku“ (porov. 1 Jn 4, 16). Toto je *koreň parézie*, z ktorého pramení sloboda Božích detí, ktorá – ako ďalej hovorí František – „vyháňa všetok falošný strach, každé pokušenie skrývať sa v pokojnom živote, v decentnosti alebo dokonca v rafinovanom pokrytectve“.

2.3 Cítiť u Duchu a synodálne myslieť

Ak je režisérom procesu komunitného rozlišovania Duch Svätý, čo je tým *kompasom*, ktorý nám ukazuje smer a zaručuje, že sme na neho naladení pri rozlišovaní a rozhodovaní? Zaiste, existuje celý rad objektív-

ných kritérií, ktoré zaručujú, že kráčať po ceste: *in primis* Božie slovo, vernosť živej Tradícii Cirkvi, Magistérium Cirkvi, charizmy Ducha, *sensus fidei* Božieho ľudu...

Spoločne s týmto všetkým však existuje jedno rozhodujúce vnútorné kritérium: *cítiť* v Duchu. Ak sme v Kristovi, *cítiť* v Duchu znamená osobne i spoločne vnímať objektívnu prítomnosť, osvietenie a pôsobenie Ducha Svätého v nás a medzi nami. A aby sme to prijali ako Boží dar, vyžaduje si to *dozrievanie, očisťovanie, formáciu a cvičenie*.

Takéto *cítienie v Duchu* si vyžaduje spojenie s tým, čo sa nazýva *synodálne myslenie*². Je to spôsob videnia, rozlišovania a konania, v ktorom je prítomný celý človek: počnúc svojim spôsobom myslenia, posudzovania a rozhodovania.

K tomu je potrebné poznať a naštudovať si situácie a problémy, o ktoré pri rozlišovaní pôjde. To sa však musí diať s *premeneným myslením*. Nie je náhoda, že kľúčové novozákonné slovo *metánoia* doslova znamená „premena mysle“. Ako nás k tomu vyzýva apoštol Pavol: „Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé“ (*Rim 12, 2*).

Ako teda dosiahnuť túto „premenu mysle“ pri myslení, a teda aj pri riešení problémov a otázok? Apoštol Pavol hovorí o milosti premýšľať podľa „mysle (*noûs*) Kristovej“ (porov. *1 Kor 2, 16*). Nemyslieť teda „pred“ alebo „mimo“ toho, že sme sa milosťou stali jedným v Kristovi: akoby spoločenstvo (*koïnônia*) bolo len spirituálnou skutočnosťou, ktorá sa nedotýka myslenia. Potrebné je však mať Ježišovu myseľ v *sentire cum Ecclesia in unitate*.

Určite sa musíme naučiť používať – vo vzkriesenom Ježišovi prítomnom uprostred

svojho ľudu – tento *synodálny rozum*. Takýto rozum myslí synodálne, alebo povedané inak, myslí „perichoreticky“, čo znamená, že *myslieť jeden s druhým*, v dialógu živenom vzájomnou láskou, smeruje k zažitiu milosti *myslieť jeden v druhom v Ježišovi*.

3. Dynamika komunitného rozlišovania

Áká je *dynamika*, ktorá charakterizuje proces komunitného rozlišovania? Vychádza z toho, že spoločné kráčanie v Kristovi musí byť vidieť v našich dejinách, a teda musí mať *správnu a praktickú metódu*, ktorá sa prejaví prostredníctvom špecifických znakov a súvislostí.

3.1 „Perichoreticky“ vidieť, posudzovať, konať

Samozrejme, metóda *vidieť, posudzovať, konať*, ktorú navrhol kardinál Joseph-Léon Cardijn, je presná a vždy platná: spoznať situáciu, rozoznať jej potreby a možnosti – „znamenia čias“ a „znamenia Ducha“, prijať rozhodnutia a uskutočniť ich.

Podstatné však je, aby *tieto tri momenty boli navzájom prepojené* jeden s druhým, ba dokonca musia sa vykonávať vždy s prihliadnutím na tie ostatné: v takzvanom „perichoretickom“ kruhu. Napríklad, v perspektíve Božieho kráľovstva nie je možné vidieť skutočný a hlboký význam nejakej situácie alebo problému bez toho, aby sme použili správne kritérium úsudku, ktorým sa naň pozeráme. Je potrebné – ako povedal pápež František – rozhodne prekonať pokušenie „hľadať hermeneutiku evanjeliového výkladu mimo samotného evanjeliového posolstva a mimo Cirkvi“. Chcete príklad? Konferencia latinskoamerického

episkopátu v Aparecide bola v istej chvíli pokúšaná „vidieť“ veci sterilne, neutrálne, čo je však nevykonateľné. Videnie je totiž vždy ovplyvnené pohľadom. Otázka znela: Akým pohľadom chceme vidieť realitu okolo nás? V Aparecide nakoniec odpovedali: „Pohľadom učeníka.“³

3.2 Rozhodujúce kritérium rozlišovania: paschálny Kristus

Je potrebné pozrieť sa na situácie a problémy a otvoriť sa bez zbraní a odvážne novým cestám, ktoré si to vyžaduje, a upriať pohľad srdca a mysle na ukrižovaného a vzkrieseného Krista.

Ide o to, aby sme svet videli tak, ako ho vidí on: ba vidieť ho *v ňom*, s pohľadom plným lásky. Aby sme akoby zdola a zvnútra neho nechali zažiariť svetlo vykúpenia a vzkriesenia. Toto chápanie skutočnosti vychádza z *počúvania*, pretože výkrik ukrižovaného Krista je výkrikom ľudstva a vesmíru, „chudobných a celej zeme“ (pápež František) – niekedy volajúci a prenikavý, inokedy nemý a skrytý. „Prosme o dar počúvania: počúvať Boha až do tej miery, že spolu s ním budeme počuť volanie ľudu; počúvať ľud až do tej miery, že sa v ňom nadýchne-me vôle, ku ktorej nás Boh volá.“⁴

3.3 Rozhodnutie, sprauovanie konfliktou, overenie

Aby bolo možné konkrétne opísať dynamiku komunitného rozlišovania, je potrebné zdôrazniť jednotlivé štrukturálne momenty, ktoré tvoria tento proces, ako sú: zakončenie komunitného rozlišovania prijatím rozhodnutia, spravovanie konfliktov a overenie. Pár slov ku každému z nich.

a) *Rozhodnutie* zahrňuje – ako napovedá etymológia slova – „urobiť rez“, to znamená nestagnovať v pohyblivých pieskoch neistoty, odkladania či kompromisu, ale v určitej chvíli (správnej, dozretej) urobiť rez a ukončiť to.

Aby bolo rozhodnutie prijaté v *sentire cum Ecclesia*, musí sa posilniť trojičná súhra medzi *vykonávaním autority* a *získaním zhody*. Je zrejmé, že je potrebné rozlišovať jednotlivé situácie a prípady. Všeobecným pravidlom však musí byť pevné odhodlanie zúčastnených, že iba vzkriesený Ježiš – živý Ježiš uprostred tých, ktorí sa zhromaždili v jeho mene (porov. Mt 18, 20) – je v Duchu Svätom interpret Otcovej vôle. Lebo len on je Vodcom a Učiteľom. A to – ako už bolo spomenuté – treba „cítiť“.

Aby sa tak stalo, je potrebné, aby sa služba autority (*exousía*), ktorá je v službe jednoty, uplatňovala trojičným spôsobom, a to v rovnocennom a perichoretickom vzťahu medzi všetkými: bez autoritárstva a bez množenia zhromaždení.⁵ Pre tých, ktorí vykonávajú službu riadenia, ide o to, aby sa – ak použijeme príklad – „nevznášali“ nad vodami a aby sa v nich „neutopili“: to znamená, aby sa na jednej strane diplomaticky nevznášali „nad“ alebo otcovsky „mimo“ procesu; na druhej strane aby v ňom neutopili svoju vlastnú špecifickú milosť, autoritu a služobnú zodpovednosť.

Dve užitočné upresnenia⁶, ktoré sa týkajú prijímania rozhodnutí pri procese rozlišovania, sú:

- Vďaka rozdielu medzi *poradným hlasom* a *hlasom rozhodovania* je Boží ľud povolaný ponúknuť všetky potrebné hodnotenia pre záverečné rozhodovanie zo strany tých, ktorí na to majú služobnú zodpovednosť.

- S tým súvisí aj rozdiel medzi procesom prípravy rozhodnutia (*decision-making*) a procesom prijímania rozhodnutia (*decision-taking*) na konci celého procesu.

Aby prijaté rozhodnutie nezostalo len zbožným želaním, je potrebné predvídať podmienky, ktoré umožnia jeho realizáciu, a poskytnúť zdroje, ktoré umožnia jeho realizáciu.

b) *Spravovanie konfliktov*. Nemôžeme si klamať, že nedochádza ku konfliktom. Dochádza, a to aj k veľmi bolestivým. Pre zdravie cirkevného života a pre každý synodálny proces je nevyhnutné, aby sa čo najviac vyniesli na povrch jeho *skutočné, často skryté dôvody týchto konfliktov*.

Existuje stratégia, ktorú možno rozvážne a odvážne použiť pri riadení konfliktov a ktorá zodpovedá spirituálnej a sociálnej paradigme spoločenstva v Kristovi (*koinonía*): nie je to stratégia podľa Hegelovej alebo Marxovej dialektiky (odstránenie antitéz v syntéze) ani stratégia typická pre demokratickú dialektiku (pozitívny kompromis medzi rôznymi tézami), ale ani stratégia, hoci tvorivá, integrácie polarít na vyššej úrovni rovnováhy.

Spoločenstvo v Kristovi (*koinonía*) nepozná výnimky ani odchýlky: nesmie sa porušiť. Treba v ňom zotrvať, prebývať, nech to stojí, čo to stojí – vydržať, vysvetľovať si veci, až kým nepochopíme dôvody toho druhého.

A dať každému na vedomie túto nevyhnutnú požiadavku života v Kristovi. Jedinou výnimkou je, keď neexistuje úprimný a objektívny úmysel nechať sa ovplyvniť, zo strany jednotlivcov alebo všetkých spoločne, existenciou v Kristovi.

Práve tento princíp vyjadruje pápež František slovami, že „jednota prevláda nad konfliktom“ (porov. EG 226 – 230). Je potrebné mať odvalu jasne o tom hovoriť a – po objasnení príčin konfliktu – dospieť k riešeniu alebo posunúť ho, aby riešenie bolo ovocím *cítienia v Duchu a synodálneho myslenia všetkých, ktorí skutočne prešli Ježišovým paschálnym ohňom*.

c) A nakoniec *overenie*. Overiť znamená *verum facere*, čiže vyskúšať, preveriť ovocie rozlišovania a realizácie výsledného rozhodnutia. Napokon až ovocie povie, či strom je dobrý. A vždy treba byť otvorení prekvapeniu a fantázii Ducha Svätého, ktorý aj vo fáze realizácie môže otvárať nové scenáre a žiadať, aby sme brali do úvahy neočakávané veci, ktoré môže vzbudiť, a dokonca aj náhle *ex novo*: „lebo vanie, kam chce“ (porov. Jn 3, 8).

¹ František, *Príhovor účastníkom Generálnej kapituly Kristových legionárov a Generálnym zhromaždeniam zasväteným a laikom Regnum Christi*, 29. februára 2020.

² Porov. K. Rusthofer, *Synodale Vernunft wagen*, v „Herder Korrespondenz“ (2019/11), str. 47-50; C. Bauer, *Macht in der Kirche. Für einen postklerikalen, synodalen Aufbruch*, v „Stimmen der Zeit“ (2019), str. 531-543.

³ František, *Príhovor na stretnutí biskupov zodpovedných za Radu latinskoamerických biskupov (CELAM) pri príležitosti generálneho koordináčného stretnutia*, Rio de Janeiro, Brazília, 28. júla 2013.

⁴ František, *Príhovor pri príležitosti Modlitbovej vigílie prípravy na Synodu o rodine*, 4. októbra 2014.

⁵ Porov., čo presne píše dokument MTK, *Synodalita v živote a misii Cirkvi* (2018), č. 17-18.

⁶ *Tamtiež*, č. 67-69.

Prínos charizmy jednoty k synodálnej spiritualite

Kráčajúc cestou s Ježišom medzi nami

Interview
s Margaret
Karramovou

Začiatkom júla 2021 sa prezidentka Hnutia fokoláre zúčastnila na študijnom dni organizovanom Generálnym sekretariátom Synody biskupov o synodálnej spiritualite. Zúčastnili sa na ňom zástupcovia dvadsiatich chariziem vrátane rehoľných rádov a cirkevných hnutí. Margaret Karramovej sme položili niekoľko otázok o prínose charizmy jednoty Chiary Lubichovej v tejto oblasti a o skúsenosti Hnutia fokoláre.

▲ *V súvislosti s blížiacou sa Synodou biskupov, ktorá sa bude konať v októbri 2023, pápež František predstavil synodálny proces na tému „Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť, misia“, do ktorého hodlá zapojiť celý Boží ľud. Ako Hnutie fokoláre prijíma túto skutočnosť?*

Otvorenie celosvetového synodálneho procesu znamená otvorenie sa dialógu a obrátenie pozornosti k bratským vzťahom na všetkých úrovniach. V prípravnom dokumente som videla, koľko otázok so sebou prinášajú súčasné rany sveta: nerovnosť, prenasledovanie, utrpenie i žiاله, a ako sa hľadajú spôsoby, ako čeliť týmto ranám tým, že sa vnútorne usposobíme na „načúvanie výkriku chudobných“ (str. 8). Mám radosť, keď vidím, ako záverečný dokument nášho ostatného generálneho zhromaždenia zodpovedá týmto perspektívam a žiada od celého nášho hnutia, aby odvážne načúvalo volaniu ľudstva, ktoré sprítomňuje opusteneho Ježiša na tisícky spôsobov, pričom objaviť ho môžeme v každej oblasti.

Pri čítaní prípravného dokumentu synody ma zaujalo rozhodné úvodné konštatovanie, ktoré znie ako uvedomenie si situácie: „Pre ‚spoločné kráčanie‘ je nevyhnutné, aby sme sa nechali vychovávať Duchom ku skutočne synodálnej mentalite a s odvahou a v slobode srdca vstupovali do procesu obrátenia“ (s. 8). Ide o „objavenie podoby a formy synodálnej Cirkvi, v ktorej sa má každý čo naučiť. Veriaci ľud, biskupský zbor, biskup Ríma: každý v počúvaní druhých; a všetci v počúvaní Ducha Svätého, ‚Ducha pravdy‘ (Jn 14, 17), aby spoznali, čo on ‚hovorí cirkvám‘ (Zjv 2, 7)“¹ (str. 12).

Dotkla sa ma táto vízia, ktorá je veľmi jasná a zakotvená v Písme. Poukazuje na pravý spôsob vzťahu, ktorý má vytvoriť priestor pre Ducha Svätého, vízia, ktorá zahŕňa ľudí aj hierarchiu a určite si vyžaduje obrátenie a neustálu bdelosť.

Synodálna Cirkev si cení „rozmanitosť darov“ a je „Cirkvou, ktorá vychádza“, ktorá je svojou povahou otvorená dialógu. „To zahrňa“, uvádza sa v dokumente, „aj pozvanie k prehĺbeniu vzťahov s inými cirkvami a kresťanskými spoločenstvami, s ktorými sme spojení jedným krstom“ (s. 12). Pohľad dokumentu však ide ďalej: „Perspektíva ‚spoločného kráčania‘ je však ešte širšia a objíma celé ľudstvo, s ktorým zdieľame ‚radosti a nádeje, žalosti a úzkosti‘ (*Gaudium et spes*, 1)“ (s. 12).

Toto všetko nás hlboko oslovuje a dáva nám pocit, že v tomto naliehavom pozvaní otvoriť sa synodalite sa skrýva milosť nového štýlu Cirkvi. Pochopila som, že ako hnutie musíme brať túto výzvu veľmi vážne a uskutočňovať ju, pretože našou charizmou je povolanie k jednote.

▲ *Pápež František tvrdí, že „cesta synodalita je to, čo Boh očakáva od Cirkvi tretieho tisícročia“.² Čo znamenala synodalita pre Chiaru Lubichovú a čo znamená pre vás?*

Synodalita pripomína program života, ktorý poznačil skúsenosť Hnutia fokoláre od jeho zrodu: života ako mystického tela, života s Ježišom uprostred nás. Je to program, ktorý dnes chceme realizovať viac ako kedykoľvek predtým, a to na základe impulzu, ktorý nám dal pápež František.

Keď som si kládla otázky o synodalite, dostal sa mi do ruky text Chiaru Lubichovej, ktorý napísala vtedy, keď ju pápež Ján Pavol II. pozval zúčastniť sa ako poslucháčku synody v roku 1999. Chiara sa pri tejto príležitosti takto obrátila na rodinu Hnutia fokoláre vo svete, aby s ňou prežila túto udalosť: „K čomu by sme sa mali zaviazat? Ako môžeme splniť svoju úlohu? Tým, že si často obnovíme v srdci vážny úmysel vždy,

vo dne, v noci, chcieť Ježišovu prítomnosť medzi nami a podľa toho aj konať. Je to počin, ktorý sa skutočne nezaobíde bez obetí. Vyžaduje si to napríklad prekonať ľudské ohľady, prekonať lenivosť, cvičiť sa v pokore, aby sme umlčali sebalásku, skrátka, zaplatiť cenu za spiritualitu spoločenstva. [...] Pripomínať si navzájom úlohu mat' Ježiša medzi sebou môže významne prispieť k tomu, aby sme žili na nadprirodzenej úrovni.“³

Synodalita, „spoločne kráčať“, je presne to, čo som pocítila aj v čase svojho zvolenia: nová etapa, ktorá sa otvára, musí byť pre všetkých členov a priateľov nášho hnutia vo svete nepretržitým „spoločným kráčaním“. Znamená to kráčať po *svätej púti*, čo Chiara, vedená múdrou intuíciou, spustila v 80. rokoch minulého storočia, aby nám pomohla „stať sa svätými spoločne“ a svedčiť o láske vo svete.

Výmena skúseností života podľa evanjelia a spoločné podieľanie sa na výzvach a projektoch sú dôležitými krokmi na posilnenie rodinného ducha a rozširovanie autentického bratstva medzi jednotlivcami a národmi. Toto úprimné spoločenstvo nás zaväzuje žiť jeden pre druhého, žiť s nasadením pre tých, ktorí to potrebujú, nezastaviť sa v ťažkostiach, nezastaviť sa na ceste spoločnej svätosti.

Celá naša spiritualita nám v tom pomáha, pretože nás vedie k objavovaniu vzácnosti vzťahov, vychováva nás v dynamike lásky k blíznym, ktorá je vždy nová, a pomáha nám byť v súlade s evanjeliom. V tom spočíva novosť charizmy jednoty, ktorá umožňuje budovať vzťahy podľa trojičného vzoru, a tak vteliť jadro Ježišovho posolstva. Toto sa ukazuje ako veľmi aktuálne a podľa mňa sa to aj očakáva viac ako kedykoľvek predtým.

▲ *Ktoré črty spirituality jednoty podľa vás najviac súvisia so synodalitou?*

Od samého začiatku sa cesta nášho hnutia vyvíjala tak, že môžeme povedať, že bola „synodálna“, pretože znovuoobjavenie Božej lásky – „inšpiratívna iskra“, ako to nazval Ján Pavol II. – otvorilo *spoločnú cestu k Bohu*. Dva hlavné piliere spirituality, ktoré sprevádzajú tento vývoj, sú jednota a Ježiš Opustený.

Jednota. Spomeňme rok 1946: Chiara Lubichová a jej spoločníčky, ktoré už boli odhodlané žiť podľa evanjelia, spoločne čítali Ježišov testament, jeho modlitbu k Otcovi za jednotu (Jn 17). Tie ťažké slová sa im postupne osvetľovali: „Nech sú jedno ako my“ (v. 11b); „Nech sú všetci jedno“ (v. 21). Je to objavenie Božieho plánu pre ľudstvo. Chiara intuitívne vytušila hlbokú realitu vzťahu medzi Ocom a Synom a veľkosť tohto vzťahu, ktorý nám bol sprostredkovaný. Táto Ježišova túžba sa premietla do pevného pochopenia a záväzku: „Pre tieto slová sme sa narodili.“

Z toho vyplýva predovšetkým osobná zodpovednosť, a to žiť Slovo v každodennom živote, aby nás Slovo usposobovalo k tomu, aby sme boli „druhým Ježišom. [...] Byť na zemi „ako Ježiš“⁴. To je záväzok, avšak nielen osobný, ale aj kolektívny, ktorý pripomína nové prikázanie: milovať sa navzájom, ako On miloval nás (porov. Jn 15, 12). To vyvoláva spoločné rozhodnutie, spečatené vedomou a slávnostnou zmluvou vzájomnej lásky, ktorá sa má často a s dôverou obnovovať, najmä tvárou v tvár akémukolvek nedostatku lásky.

Druhým základným bodom je objavenie Ježiša Opusteného. Chiara a jej spoločníci, ešte predtým, ako sa zamerala na úryvok zo 17. kapitoly Jánovho evanjelia, „objavili“ Ježišov výkrik opustenosti na kríži. Chápali to ako skúsenosť jeho najväčšej bolesti:

opustenosť prežíval ten, kto povedal: „Ja a Otec sme jedno“ (Jn 10, 29 – 30). Vyvrcholenie bolesti, v ktorej sa zjavuje najvyššia miera jeho lásky, prinášajúca ovocie vo forme vykúpenia, zjednotenia rozkúskovaného a rozptýleného ľudstva s Bohom. Je to teda kľúč k jednote s Bohom a kľúč k jednote ľudí navzájom.

Tak to bolo aj v prípade Chiary Lubichovej a tak je to aj v prípade tých, ktorí sa vydajú na cestu jednoty, ktorá ich uvedie, podobne ako učeníkov z Emauz, kráčať spolu so Zmŕtvychvstalým. „Ježiš Opustený“ a „jednota“ sú dve strany jednej mince a tí, ktorí chcú žiť v jednote a pre jednotu, „obstoja len tak, že sa budú opierať o silnú Bolesť-Lásku, akou je láska ukrižovaného a opusteného Ježiša“⁵. Takto človek nastúpi na paschálnu cestu, ktorá vedie od opustenosti k svetlu jednoty a ktorá je na synodálnej ceste nevyhnutná.

▲ *Ako však tento proces prebieha v Hnutí fokoláre dnes, keď Chiara už nie je medzi vami?*

Určujúcim kompasom sú naše *stanovy*, ktorých úvodný predhovor znie nasledovne: „Vzájomná a trvalá láska, ktorá umožňuje jednotu a vnáša Ježišovu prítomnosť do spoločenstva, je pre ľudí, ktorí sú súčasťou Máriinho diela, základom ich života v každom aspekte: je normou noriem, predpokladom každého iného pravidla.“ Vzájomná a neustála láska smerujúca k dosiahnutiu konsenzu musí byť preto štýlom našej synodality. Pápež František nás k tomu vyzval, keď 6. februára 2021 privítal vo Vatikáne účastníkov generálneho zhromaždenia Máriinho diela a okrem iného povedal: „Pokiaľ ide o angažovanosť v rámci vášho hnutia, povzbudzujem vás, aby ste čoraz viac podporovali synodalitu, aby všetci členovia ako nositelia tej istej

charizmy boli spoluzodpovední a podieľali sa na živote Máriinho diela a na jeho špeciálnych cieľoch.“

Ďalšou charakteristikou je *vzťah muža a ženy*, ktorý je vlastný povahe hnutia, otvoreného všetkým povolaniam, mužom a ženám všetkých vekových kategórií. Riadenie diela na všetkých úrovniach, keďže je založené na Ježišovej prítomnosti medzi nami (porov. Mt 18, 20), je zverené mužovi a žene ako spoluzodpovedným. Prezidentke Diela, ktorou je podľa stanov vždy žena, vo funkcii garanta jednoty Diela pomáha spoluprezident. Aj toto predstavuje neustálu školu synodality, ktorá prináša svoje ovocie.

Ďalším výrečným prvkom, ktorý prispieva k synodálnej spiritualite a ktorým treba obohatiť cirkvi a svet, je svedectvo – už som to povedala mnohokrát – všadeprítomného ducha rodiny. Treba to mať na zreteli aj pri riadení na centrálnej i miestnej úrovni: všetko uskutočňovať v duchu načúvania a v medziludských vzťahoch uprednostňovať bratskú a pravdivú lásku, ktorá pomáha pochopiť to miesto, ktoré každému človeku patrí.

▲ *Samotné Generálne zhromaždenie Hnutia fokoláre na začiatku roka 2021 bolo silne synodálnym zážitkom...*

Bezpochyby. Táto udalosť sa pripravovala viac ako rok, pričom sa do všetkých konzultácií zapojili dospelí aj mládež z piatich kontinentov, a to nielen členovia, ale aj priatelia vrátane ľudí z rôznych cirkví a náboženských tradícií. Práca sa začala na základe kultúry dôvery, ktorá sa v predchádzajúcich šiestich rokoch tak intenzívne rozvíjala. Táto bohatá výmena názorov viedla k veľkému množstvu úvah a návrhov, ktoré vytvorili jednotnú víziu a sme-

rovanie, čo potom dozrievalo v priamej konfrontácii a bolo zhrnuté do záverečného dokumentu.

Keď si spomínam na to obdobie, cítim, že tam pôsobila milosť *sensus fidei* nášho ľudu, milosť zhromaždenia, ktoré sa v našich stanovách považuje za najvyšší riadiaci orgán. Zaiste, všetko sa opieralo o pakt vzájomnej lásky a otvorenosti pre neustále obrátenie. Podmienkou úspechu bola vytrvalosť nevzdávať sa v počúvaní jeden druhého s láskou, až kým sme nezažili ovocie, teda inšpiráciu, na ktorej sme sa s radosťou zjednotili, čo je znamením prítomnosti Zmŕtvychvstalého.

Vidím, že tento proces teraz pokračuje v rôznych zemepisných oblastiach – vo svetle pápežových slov a záverečného dokumentu zhromaždenia – pri hľadaní spôsobov, ako načúvať bolestnému výkriku ľudstva.

▲ *Môžete nám na záver na základe svojich skúseností odporučiť, na čo netreba zabúdať pri realizácii synodálneho procesu?*

Upozorňujem, že je to výzva a vedie nás k tomu, aby sme sa vždy, keď urobíme chybu, úprimne ospravedlnili a začali odznova. V skutočnosti nestačí poznať princípy, musíme o nich svedčiť.

- 1) *Pakt vzájomnej lásky*, neustále obnovovaný a kladený ako základ každého procesu rozlišovania, predstavuje rozhodnutie a záväzok byť pripravení milovať sa navzájom, ako nás miloval Ježiš. Človeka otvára dobrotivosti, doceneniu pozitív druhého, kultúre dôvery a rodnému duchu.
- 2) *Zaujať postoj načúvania*, „ochoty učiť sa“, pretože naozaj sa máme čo učiť, ak druhý bol stvorený ako dar pre mňa a ja ako dar pre neho.

- 3) *Milovať všetkých*. Milovať ako prvý. Milovať druhého človeka ako seba samého.
- 4) *Zjednotiť sa s druhým*, čo pripomína svätého Pavla (porov. 1 Kor 9, 22), je postoj plný významu a konkrétností, pretože znamená vytvoriť priestor druhému, pochopiť jeho pohľad a kultúrnu realitu. Vytvára to blízkosť vo vzťahoch, čo zasa uľahčuje komunitné rozlišovanie.
- 5) *Hovoriť s úctou, ale aj úprimne a jasne*, pretože o všetkom sa dá hovoriť s *paréziou*, a to vďaka tomu, že si uvedomíme, že sme v Božej prítomnosti, a zachováme živú skutočnosť nového prikázania.

Zostavili:
Hubertus Blaumeiser
a Maria do Sameiro Freitasová

¹ František, *Príhovor pri príležitosti 50. výročia založenia Synody biskupov*, 17. októbra 2015.

² Ch. Lubichová, *Costruendo il „castello esteriore“*, Città nuova, Rím 2002, str. 83 – 86.

³ Zápis z 2. decembra 1946: Ch. Lubichová, *L'unità*, v „Nuova Umanità“ 29 (2007/6) č. 174, str. 605.

⁴ Porov. Ch. Lubichová, *Lettere dei primi tempi. Alle origini di una nuova spiritualità*, F. Gillet e G. D'Alessandro (ed.), Rím 2010, str. 149.

⁵ *Tamtiež*, str. 158.

V ústrety Cirkevnému zhromaždeniu
Latinskej Ameriky a Karibiku

Proces spoluúčasti, ktorý chce zahrnúť každého

Rozhovor
so Susanou
Nuinovou

Susana Nuinová je riaditeľkou časopisu *Medellín*, ktorý vydáva Rada biskupov Latinskej Ameriky (CELAM), a tiež riaditeľkou Centra pre formáciu a štúdium CELAM-u. V tomto rozhovore nám predstaví cestu k prvému Cirkevnému zhromaždeniu Latinskej Ameriky a Karibiku. Samotné zhromaždenie sa konalo od 21. do 28. novembra 2021 v Mexiku a zúčastnilo sa na ňom 1000 zástupcov Božieho ľudu prostredníctvom osobnej prítomnosti alebo videokonferencie.

▲ *V časopise Medellín ste sa nedávno venovali prvému Cirkevnému zhromaždeniu Latinskej Ameriky a Karibiku. Môžete nám povedať, ako vznikol nápad zrealizovať toto podujatie a prečo je také jedinečné?*

24. januára 2021 vyzval pápež František celú Cirkev na našom kontinente, aby sa odhodlane pripravovala na Cirkevné zhromaždenie Latinskej Ameriky a Karibiku. Niektorých prekvapila pápežova rozhodnosť, s akou vyzval celý kontinent osvojiť si proces komunitného rozlišovania, a odhodlanie zapojiť doň všetkých. Pre niektorých to bola absolútna novinka v Cirkvi, pre iných niečo, po čom vždy túžili.

Od tohto momentu sa v regióne začal rozsiahly proces zapájania sa a spoluúčasti. Rada biskupov Latinskej Ameriky (CELAM) prijala túto výzvu a spolu so skupinou spolupracovníkov sa pustili do novej skúsenosti s heslom *Všetci sme učeníkmi a misionármi na ceste*.

Laici, rehoľníci a rehoľníčky, diakoni, seminaristi, kňazi, biskupi, kardináli a ľudia dobrej vôle sa tak stali súčasťou tejto veľkej cirkevnej udalosti, ktorá nemá obdobu na kontinentálnej a dokonca ani celosvetovej úrovni.

▲ *Aký druh skúsenosti sprostredkuje toto zhromaždenie a čo od neho očakávate?*

Predovšetkým musí ísť o skúsenosť počúvania, dialógu a stretnutia, a to vo svetle Božieho slova a dokumentu Piatej generálnej konferencie latinskoamerického a karibského episkopátu v Aparecide (2007) a, samozrejme, vo svetle učenia pápeža Františka.

Usilujeme sa o širokú účasť putujúceho Božieho ľudu v Latinskej Amerike a Karibiku, aby sme spoločne uvažovali o realite našich národov a prehlbovali výzvy kontinentu v čase hlbokkej krízy v súvislosti s pandemiou koronavírusu. Nejde, samozrejme, len o túto jednu udalosť, ale o proces, ktorý potrvá dlhší čas. Dúfame, že nám pomôže oživiť aj naše pastoračné nasadenie a hľadať nové spôsoby, ako umožniť všetkým žiť dôstojný život.

Mons. Miguel Cabrejos Vidarte, predseda CELAM-u, vo svojom posolstve, ktorým predstavil samotné zhromaždenie, povedal, že zhromaždenie nadväzuje na magisterium pápeža Františka a je v kontinuite s jeho predchodcami: exhortácia *Evangelii gaudium*, ktorá nabáda na pastoračné zmeny; encyklika *Laudato si'*, ktorá vyzýva na zmeny v oblasti ekológie; konštitúcia *Episcopalialis communio*, ktorá otvára synodálne zmeny; exhortácia *Querida Amazonia*, ktorá podporuje kultúrne zmeny; a encyklika *Fratelli tutti*, ktorej cieľom sú sociálne zmeny.

Svätý Otec nás v dokumente *Misericordiae vultus*, ktorým vyhlásil mimoriadny Jubilejný rok milosrdenstva, tiež vyzval na stretnutie s novými tvármi trpiaceho Krista a v dokumente *Gaudete et exsultate* načrtol nové spôsoby sociálnej svätosti.

Biskup Cabrejos tiež pripomenul štyri želaní, sny, ktoré vyjadril pápež František v exhortácii *Querida Amazonia* (porov. č. 7) a ktoré by sme chceli aplikovať na celý náš región:

- „Snívam o kontinente, ktorý bojuje za práva najchudobnejších, pôvodných obyvateľov, tých najposlednejších, kde sa bude načúvať ich hlasu a bude sa rozvíjať ich dôstojnosť.“ (*Sociálny sen.*)
- „Snívam o kontinente, ktorý bráni svoje vlastné kultúrne bohatstvo a v ktorom

sa vyníma krása človeka v takých rozmanitých podobách.“ (*Kultúrny sen.*)

- „Snívam o kontinente, ktorý dôkladne chráni svoju neodolateľnú prírodnú krásu, čo ho zdobí, prekypujúci život, čo naplňa jeho rieky a lesy.“ (*Ekologický sen.*)
- „Snívam o kresťanských komunitách schopných angažovať sa v Latinskej Amerike a Karibiku do takej miery, že darujú Cirkvi nové formy s latinsko-americkými črtami.“ (*Ekleziálny sen.*)

▲ *Jedným z cieľov je aj obnova CELAM-u, ktorý je už niekoľko rokov zapojený do bezprecedentného procesu synodality...*

CELAM už prakticky od roku 2019 uskutocňuje proces obnovy a reštrukturalizácie v kolegiálnom a synodálnom duchu. Očakávame, že toto zhromaždenie bude jeho dôležitou etapou.

Už koncilová konštitúcia *Lumen gentium* orientovala Cirkev na vytvorenie synodálnej koncepcie a praxe. Ide o to – ako veľmi dobre vysvetľuje Mons. Cabrejos Vidarte –, aby sme sa hlbšie zaoberali niektorými základnými bodmi, ako je vzťah medzi univerzálnou Cirkvou a miestnymi cirkvami, oceňovanie prínosu každého spoločenstva, ale tiež dôležitosť inkulturácie, ktorá má byť zároveň aj medzikultúrna. V posynodálnej apoštolskej exhortácii *Querida Amazonia* pápež pripomína, že „všetko, čo Cirkev ponúka, by sa malo originálnym spôsobom inkarnovať na jednotlivých miestach na svete. [...] Ohlasovanie sa musí inkarnovať, duchovnosť sa musí inkarnovať, štruktúry Cirkvi sa musia inkarnovať“ (porov. č. 6).

Tento proces musí byť sprevádzaný pozorňým vnímaním znamení čias, ktoré bude

viest k rozpoznaniu Božej vôle pre Cirkvi v jej rôznych realitách, v ktorých Cirkvi musí ohlasovať evanjelium ako dobrú zvesť, ako odpoveď na náročné skutočnosti, v ktorých žije.

▲ *Americký kontinent je veľmi veľký. Ako plánujete dosiahnuť účasť všetkých?*

Uprostred pandémie prebehlo obdobie „počúvania“. Mali sme však veľké ťažkosti dostať sa do regiónov, kde nie je internetové pripojenie. Napriek tomu sme ale našli spôsoby a nástroje, ako sa spojiť.

Do procesu počúvania sa formálne zapojilo takmer 70 000 účastníkov, ktorí boli rozdelení takto: 46 968 v skupinách, 8 416 jednotlivci a 13 878 na iných fórach. Mnohí ďalší sa nezaregistrovali, ale zúčastnili sa počúvania v rámci svojich lokálnych stretnutí. Tieto hlasy ľudu sú už odrazom synodálneho postoja, ktorý si Cirkvi osvojuje. Pôvodne sme si stanovili cieľ aspoň 50 000 oficiálnych účastníkov. Sme preto veľmi spokojní, že sa podarilo vytvoriť takýto bezprecedentný proces, ktorý rozbehol synodálny štýl výrazne presahujúci samotné zhromaždenie.

Využitie digitálnej technológie (platformy <https://conocimientocompartido.org>) na pastoračnú aktivitu vyvolalo viacero otáznikov, ale nakoniec sme ju použili.

Jedným z prvých problémov, ktorý sa objavil, bolo prekonať predsudky a obavy z priamej účasti, čiže bez mediátorov a bez povinnosti žiadať povolenie. Spoluúčasť je jedným z princípov sociálnej náuky Cirkvi, ale nie vždy dochádza k jej realizácii. Nie je ľahké prekonať klerikalizmus klerikov a laikov. V skutočnosti toto „rozprávanie“ vyjadruje poznanie a cítenie koreňov našej Cirkvi, humanizuje vzťahy a vytvára putá medzi identitami, aby Cirkvi bola dielom všetkých.

V niektorých krajinách sa zapojili aj sektory vzdialené od inštitucionálnej Cirkvi, osoby žijúce na existenčných perifériách – migranti, bezdomovci, ľudia so zdravotným znevýhodnením, ľudia s odlišnou sexuálnou orientáciou atď. Aj oni dostali priestor na vyjadrenie, čím obohatili perspektívy Cirkvi.

Ďalšou výzvou je nedostatočný prístup k internetu v niektorých krajinách. Digitálna priepasť je v Latinskej Amerike a Karibiku realitou. Zatiaľ čo niektoré krajiny majú viac ako 80-percentný prístup k sieti, iné majú len 30-percentný. Okrem toho aj v rámci krajiny je prístup k internetu nerovný.

V tejto situácii sa zrodil nový druh solidarity: skupiny najmä mladých ľudí pomáhali ľuďom bez prístupu k sieťam a umožnili im pripojiť sa. Prekvapilo nás, že niekoľko stredoamerických krajín s nízkou úrovňou prístupu k internetu patrilo práve k tým, ktoré sa zapojili najviac.

Ďalším dôležitým aspektom bol čas strávený spracovaním odpovedí. V niektorých komunitách sa muselo uskutočniť viac ako jedno stretnutie, aby sa prediskutovali odpovede, ktoré sa mali nahráť na platformu. Platforma bude naďalej aktívna. Pripravených bude niekoľko diskusných panelov na témy, o ktoré je v pastorácii záujem, pričom si uvedomujeme, že „neexistuje nič skutočne ľudské, čo by nerezonovalo v srdci Cirkvi“ (*Gaudium et spes*, č. 1). Pravidelne sa budú uskutočňovať prieskumy, aby sa zistil názor veriacich kontinentu na konkrétne témy. Nakoniec sa vytvorí sieť pastoračných korešpondentov, ktorí nám pomôžu prehĺbiť tieto témy s príspevkami z rôznych častí Latinskej Ameriky a Karibiku. Čas počúvania tak vytvoril synodálny priestor, ktorý pokračuje zhromaždením.

▲ *Ako toto Cirkevné zhromaždenie zapadá do synodálneho procesu, ktorý pápež František vytýčil pre univerzálnu Cirkev na nasledujúce roky?*

Verím, že táto naša skúsenosť svedčí do istej miery o skutočnosti, že sme synodálny ľud. Prajeme si, aby synoda bola ďalším podnetom pre širokú spoluúčasť všetkých, a to nielen obsahom, ale aj štýlom, ktorý chceme, aby Duch Svätý zaviedol v našich cirkvách.

Zostavila:
Maria do Sameiro Freitasová

Synodálna cesta Katolíckej cirkvi v Nemecku

Počúvať sa s úctou a vo svetle evanjelia

Wilfried
Hagemann

V reakcii na vážnu krízu dôvery spôsobenú zneužívaním iniciovali predstavitelia Katolíckej cirkvi v Nemecku v roku 2019 Synodálnu cestu (*Der Synodale Weg*). Biskupi, kňazi a laici odvtedy spoločne diskutujú o štyroch témach: moc a rozdelenie moci v Cirkvi; život kňazov dnes; úloha žien v Cirkvi; život v úspešných vzťahoch (sexuálna morálka). Pri objasňovaní ducha, štruktúry a metódy tejto cesty autor vychádza zo svojich dlhoročných skúseností s laikmi, kňazmi a biskupmi v Nemecku, kde pôsobil ako duchovný správca Ústredného výboru nemeckých katolíkov a neskôr ako jeden z formátorov v kňazskom seminári.

Za viac ako osem desaťročí svojho života som si čoraz viac uvedomoval, aká dôležitá je synodálna prax pre živú Cirkev. Už ako na mladého stredoškolača na mňa veľmi zapôsobil apoštolský koncil (*Sk 15*), pretože v tomto zhromaždení sa dosiahla jednota a pripravenosť vykročiť po nových cestách a nasledovať Ducha Svätého tým, že sa Cirkev otvorila pohanom.

Čas môjho štúdia teológie na Gregoriánskej univerzite v Ríme sa zhodoval s obdobím Druhého vatikánskeho koncilu. Vďaka biskupom (kardinál Julius August Döpfner, biskup Josef Stimpfle) a teológom (Karl Rahner, Otto Semmelroth), ktorí s nami bývali v kolégiu, sme si mohli každý deň vychutnávať atmosféru veľkého zhromaždenia v Bazilike svätého Petra. Bol som svedkom toho, ako sa po občas veľmi únavných a roky trvajúcich konfrontáciách podarilo vypracovať – vďaka modlitbe – pevné a všeobecne akceptované texty. Napríklad v prípade dogmatickej konštitúcie o Cirkvi *Lumen gentium* sa podarilo prekonať nezhody vďaka usilovnej spolupráci. V záverečnom hlasovaní bol dokument prijatý 2151 hlasmi a len 5 hlasov bolo proti.

Na pozvanie Nemeckej biskupskej konferencie som sa potom v rokoch 1971 až 1975 mohol ako mladý duchovný správca seminára v Münsteri zúčastniť na prvej a zatiaľ jedinej Spoločnej synode diecéz Spolkovej republiky Nemecko, nazývanej podľa miesta konania aj Würzburgská synoda.

Na pozadí týchto skúseností vnímam projekt Synodálnej cesty v Nemecku ako skutočné znamenie nádeje pre Cirkev. Preto mi je veľmi blízke predstaviť v tomto príspevku ducha, štruktúru a spôsob práce tejto cesty.

Duch: spoločné hľadanie Božej vôle tvárou v tvár páľčivým problémom

V roku 2014 poverila Nemecká biskupská konferencia v mene všetkých 27 diecéz skupinu zloženú z odborníkov z univerzitných inštitútov v Mannheime, Heidelbergu a Giessene (skrátene: MHG), aby dôkladne preskúmala tému sexuálneho zneužívania v cirkevnom prostredí v Nemecku. Výsledok tohto interdisciplinárneho výskumného projektu bol zverejnený v roku 2018 a je všeobecne známy ako *MHG-Studie* (Správa MHG). Na viac ako 400 stranách vedecky dokumentuje utrpenie mnohých ľudí poznačených zneužívaním, trestné skutky spáchané klerikmi a desaťročia trvajúce zamlčovanie zo strany diecéznych predstaviteľov. Uverejnenie tejto štúdie bolo ako úder na bubon, ktorý sa ozýva dodnes. Preto sa Nemecká biskupská konferencia spolu s Ústredným výborom nemeckých katolíkov rozhodla zamerať na hľadanie príčin v systéme, ktoré umožnili zneužívanie, a spolu s Božím ľudom sa novým spôsobom postaviť do svetla evanjelia. Synodálna cesta sa zrodila z tohto zámeru.

Synodálna cesta sa 30. septembra 2021 stretla vo Frankfurte nad Mohanom na druhom synodálnom zhromaždení. V dôsledku pandémie, ktorá zastavila verejný život aj v Nemecku, uplynulo od prvého synodálneho zhromaždenia vo februári 2020 veľa času. Počas tohto obdobia však mohli členovia synody pokračovať v rozhovoroch v malých skupinách a na regionálnych konferenciách formou online stretnutí. Keď to situácia umožnila, konalo sa druhé zhromaždenie.

Predsedníctvo už predtým zverejnilo rozšírenú verziu preambuly stanov synody: *Na ceste s ľuďmi – Cirkev v našej dobe*. Tento text objasňuje motiváciu Synodálnej cesty v Nemecku. Citujem z neho zopár riadkov:

„Kráčame po Synodálnej ceste, podnietení volaním a nárekmi (*Ex 3, 7*) obetí sexuálneho násillia v našej cirkvi. Kráčame po nej ako synodálne zhromaždenie Synodálnej cesty. Kráčame po nej ako po ceste obrátenia a obnovy. Chceme vykročiť novým spôsobom, aby sme počúvali a ohlasovali evanjelium, dobrú zvesť o Bohu, slovom i skutkom. Víťame kritiku osôb zasiahnutých zneužívaním. Vyznávame svoju vinu a chceme vyvodit' dôsledky. Musíme sa zaoberať štruktúrnymi príčinami sexuálneho násillia a jeho utajovania v našej cirkvi. Hľadáme cestu pre cirkev v dnešnej dobe a odpovede na výzvy v našej krajine. Zároveň chceme zvýšiť v našej cirkvi celosvetovú súdržnosť. V roku 2019 nás pápež František svojím povzbudzujúcim a napomínajúcim listom Božiemu ľudu v Nemecku vyzval, aby sme sa ‚snažili s paréziou odpovedať na súčasnú situáciu‘. Naše úvahy zverujeme celému synodálnemu procesu, ku ktorému pápež František pozval celú Katolícku cirkev na Turíce 2021. Hovoríme ako synodálne zhromaždenie Synodálnej cesty v mene spoločenstva všetkých katolíkov, ktorí prijali krst a birmovku, všetkých rehoľníkov, diakonov, kňazov a biskupov v našej krajine. Vyznávame svoju vieru, dôverujeme Bohu a vyprosujeme si od neho dar rozlišovania, aby nám pomohol na ceste do budúcnosti.“

Synodálna cesta je bezprecedentným pokusom spojiť biskupov, kňazov, rehoľníkov a laikov, aby sa spoločne pýtali, aká je Božia vôľa.

Áno, je to novinka: biskupi a laici kráčajú bok po boku. V Nemecku to znamená, že Konferencia biskupov a Ústredný výbor nemeckých katolíkov ako zastupiteľský orgán laikových združení kráčajú spoločne. Preto predseda Konferencie biskupov a predseda Ústredného výboru tvoria spolu predsedníctvo. Keďže tento spôsob ešte

nie je zohľadnený v Kódexe kánonického práva, táto iniciatíva nenesie názov „synoda“, ale „cesta“, Synodálna cesta. Konečným výsledkom teda nebudú záväzné dekréty, ale hlasy, ktoré budú predložené vedúcim predstaviteľom Katolíckej cirkvi, a to biskupom a pápežovi.

Ako možno čítať v preambule, ktorú navrhlo predsedníctvo, dôvod, prečo sa Konferencia biskupov a Ústredný výbor už niekoľko rokov vydávajú na spoločnú cestu, spočíva v otázkach, ktoré sa masovo objavujú medzi veriacimi a ktoré postupne oslabujú dôveru v našich biskupov a autority Vatikánu – žiaľ, aj s tým dôsledkom, že mnohí katolíci opúšťajú Cirkev a rezignujú. Preto sme sa rozhodli iniciovať proces obrátenia, ktorý spočíva vo vzájomnom počúvaní sa a obnovenom počúvaní evanjelia a Magistéria Cirkvi.

Štruktúra: zloženie synodálneho zhromaždenia

Synodálne zhromaždenie má 230 členov. Zahŕňa členov Nemeckej biskupskej konferencie (v súčasnosti 69) a rovnaký počet účastníkov z radov Ústredného výboru katolíkov: 31 žien a 38 mužov. Okrem týchto 138 členov je tu aj okruh ľudí, ktorých navrhla Konferencia biskupov a Ústredný výbor. Stojí za to uvedomiť si, kto tvorí týchto takmer 100 členov:

- 10 zástupcov rehoľných rádov,
- 27 zástupcov presbyterských rád diecéz,
- 15 mladých ľudí, z toho aspoň 10 žien a 4 stáli diakoni,
- 4 zástupcovia Združenia pastoračných pracovníkov v Nemecku,
- 4 zástupcovia Združenia farských komunitných pracovníkov v Nemecku,

- 2 zástupcovia Združenia katolíckych teologických fakúlt,
- 3 zástupcovia cirkevných hnutí a nových spoločenstiev,
- 1 generálny vikár,
- 2 až 10 katolíkov a katolíčok menovaných Nemeckou biskupskou konferenciou,
- 3 až 10 katolíkov a katolíčok menovaných Ústredným výborom (aj s prihliadnutím na ďalšie profesijné kategórie),
- 4 osoby poznačené zneužívaním, ktoré sa zúčastňujú ako poradcovia s právom vystúpiť, ale bez hlasovacieho práva.

Sú tu teda štyria zástupcovia ľudí, ktorí sami trpeli zneužívaním. Bolo dôležité, aby sme na Synodálnu cestu pozvali práve túto skupinu ľudí a aby sa jej zúčastnila. O tom, aká riskantná a dokonca znepokojujúca je ich účasť, svedčí nasledujúce vyjadrenie jednej zo zasiahnutých osôb počas druhého synodálneho zhromaždenia: „Prečo biskupi počas svojho plenárneho zhromaždenia [biskupov] formulovali príhovor ‚Nech Boh osuší slzy postihnutých zneužívaním‘ – a neosušili im tie slzy sami? Alebo, ešte horšie: Prečo uvrhli zasiahnuté osoby do ďalšej depresie? Prečo niektorí biskupi stále uprednostňujú používanie výrazu ‚bratia v hmle‘ namiesto ‚synovia svetla‘? Čo je to za cirkev, ktorá má liečiť rany, ale naďalej ich spôsobuje zneužívaním, zakrývaním a prehliadaním, ako aj diskrimináciou žien, sexuálnou morálkou a vylučovaním LGBT ľudí? Čo je to za cirkev, ktorá by mala byť priestorom uzdravenia, ale pre mnohých sa stala a stále stáva priestorom hanby? Čo je to za cirkev, ktorá hovorí o hriechu štruktúry, ale svoje hriechy štruktúry nechce uznať, respektíve zmeniť?“

Pracovná metóda: tematické fóra a rozhodovací proces

Boli vytvorené tieto fóra:

- moc a rozdelenie moci v Cirkvi – podiel a účasť na misii,
- život kňazov dnes,
- ženy v úradoch a službách Cirkvi,
- život v úspešných vzťahoch – prežívanie lásky v sexualite a partnerských vzťahoch.

Na štyroch synodálnych fórach sa pripravujú texty, ktoré tvoria podklady pre synodálne zhromaždenie.

Článok 11 štatútu upravuje prijímanie uznesení:

1. Synodálne zhromaždenie [...] je uznášaniaschopné, ak sú prítomné aspoň dve tretiny jeho členov.
2. Jeho uznesenia si vyžadujú dvojtretinovú väčšinu prítomných členov, čo zahŕňa dvojtretinovú väčšinu prítomných členov Nemeckej biskupskej konferencie.

Dôležité je nasledujúce vysvetlenie: *Uznesenia synodálneho zhromaždenia nemajú samy osebe právnu hodnotu. Právomoc Konferencie biskupov a jednotlivých diecéznych biskupov vydávať právne normy a vykonávať svoje magistérium v rámci svojich kompetencií zostáva nedotknutá.*

Pohľad na zhromaždenie

Podľa ducha, ktorý oživuje Synodálnu cestu, biskupi a kňazi zasadať v pléne uprostred laikov. Miesta sa pridelujú v abecednom poradí. To uľahčuje vzájomné rozhovory aj počas prestávok. Pre mnohých je to nové a vyžaduje si nový druh pozornosti voči druhej osobe a jej docenenie.

Okrem toho bol zriadený Výbor pre duchovnú pomoc, ktorý zasahuje vždy, keď sa objavia vášnivé diskusie a hrozí, že sa stratí zo zreteľa to podstatné, čiže orientácia na evanjelium. V takom prípade majú duchovní asistenti – kňaz a rehoľná sestra – právomoc prerušiť rozpravu a vyzvať na chvíľu ticha a modlitby. Dbajú na to, aby na prvom mieste nebolo ‚mať pravdu‘ alebo ‚mýliť sa‘, ale ‚počúvať‘: Boha a druhého človeka.

Na druhom synodálnom zhromaždení odznali aj príspevky ekumenických a medzinárodných pozorovateľov.

Dva ohlasy na synodálny proces

Na záver tohto príspevku by som chcel uviesť ohlasy dvoch synodálnych predstaviteľov.

Michael Berentzen, kňaz z diecézy Münster, doktorand, ktorý sa venuje téme synodality na Gregoriánskej univerzite (Rím), jeden z moderátorov druhého synodálneho zhromaždenia, v rozhovore povedal:

„Zažil som zvláštnu atmosféru. Chcem tým povedať: stretla sa skupina veľmi rozdielnych ľudí, ktorí sa pod vplyvom Ducha modlili, diskutovali a zostali jednotní. Videl som pracovať ľudí, ktorí sú oddaní Cirkvi. Boli tam mladí ľudia, ktorí sa v pléne podelili o to, čo im leží na srdci. Počúvali ich laici, kňazi a biskupi, starší ako oni a s dlhoročnými skúsenosťami. Preto som plný vďačnosti a nádeje. Čoraz viac sa rozvíja ochota počúvať a hľadať konkrétne spôsoby. Videl som aj oveľa menšiu skupinu, ktorá je voči zmenám v práci skeptická. Počas dní plenárneho zhromaždenia vo mne voči nim rástla otvorenosť a pochopenie. Pýtam sa sám seba: ako je možné, že sa ukazuje tento duchovný zápal a vzácnosť tohto náhľadu?“

Dr. Gabi Ballwegová, šéfredaktorka časopisu Neue Stadt a členka Ústredného výboru nemeckých katolíkov, v článku napísala:

„Další klíčový zážitek: po slávnostnom otvorení sa šesť delegátov podelilo o to, čo pre nich znamená viera a prečo sú tu. Premietla sa pred nami celá škála názorov a postojov – od tých, ktoré vyjadrujú obavu, že sa cestou stráca vzácny obsah viery a príliš sa prispôsobujeme ‚duchu doby‘, až po tie, ktoré sa snažia o zmenu za každú cenu, pretože ich zástancovia si myslia, že Cirkev zaostáva za dobou.

To na mňa silno zapôsobilo. Koľkokrát som to zažila medzi nami: ak sa na prvom mieste nezameriavame na rôzne pozície, ale snažíme sa pochopiť obavy a skúsenosti, ktoré ich spôsobujú, veľa získame. Samozrejme, najmä v diskusiách o zásadných veciach to nevedie hneď k riešeniu, ale pomáha to nevnímať druhého človeka ako protivníka a neklasifikovať ho povrchno, ale zostať spolu s ním na ceste hľadania.

Nezriedka takéto postoj vedie k rozšíreniu srdca, obohateniu a dokonca k prekvapivým riešeniam. Prečo by to nemalo platiť aj pre Synodálnu cestu? Na druhej strane je to cesta do neznáma a to, čo je pre niektorých dôvodom na nádej, je pre iných dôvodom na veľké obavy. Existujú dokonca obavy z rozkolu v Cirkvi. Pre tento dvojročný proces neexistujú žiadne predchádzajúce modely. Pre všetkých zúčastnených je to neznáma a nová oblasť. Ale možno práve v tom spočíva aj príležitosť Synodálnej cesty. [...]

Na Synodálnej ceste sa o otázkach musí diskutovať v úprimnom, otvorenom a sebakritickom dialógu. ‚Počúvať sa navzájom s úctou‘ a ‚veriť v dobrý úmysel‘ napriek rozdielnym názorom: doteraz toto neboli len prázdne slová. Naopak, pre mnohých účastníkov – laikov, ale aj biskupov a kňazov – to bola veľmi pravdepodobne prekvapujúca skúsenosť.“

¹ Okrem plenárneho hlasovania sa koná aj osobitné hlasovanie medzi biskupmi. Uznesenie je platné len vtedy, ak s ním súhlasia dve tretiny prítomných biskupov. Aj medzi ženami prebieha osobitné hlasovanie: uznesenie je platné len vtedy, ak zaň hlasuje 50 % prítomných žien.

Informačný list o synodálnej ceste talianskej cirkvi

Smerom k Cirkvi, ktorá je ponorená v dejinách

Michele Gatta

„V prvom rade potrebujeme Cirkev, ktorá kráča spoločne, ktorá napreduje po cestách života s horiacou pohodňou evanjelia.“ Tieto slová vyslovil kardinál Gualtiero Bassetti, dnes už emeritný arcibiskup Arcidiecézy Perugia – Città della Pieve a bývalý predseda Talianskej biskupskej konferencie a uviedol nimi zasadanie Stálej rady biskupov, ktoré sa konalo od 27. do 29. septembra 2021 v Ríme.

„Teda nie Cirkev ako pevnosť, ale Cirkev, ktorá je ponorená v dejinách“, zdôraznil kardinál. „Vyjsť von, priblížiť sa, prijať otázky a očakávania ľudí je dôležitým znakom pri jej sebahodnotení. Musíme sa ponoriť do reálneho života, aby sme pochopili, aké sú duchovné potreby a očakávania nášho ľudu‘ a ,čo očakáva od Cirkvi‘. Toto chceme robiť počas synodálnej cesty.“

Pápež František už od Národného zhromaždenia Cirkvi v Taliansku, ktoré sa konalo v novembri 2015 vo Florencii, navrhol začať synodálnu reflexiu o tom, ako sa stať čoraz viac Cirkvou, ktorá vychádza von zo seba. Je to cesta, ktorá sa formuje v súčasnosti a bude trvať nasledujúce roky, pričom v prvej fáze bude napredovať spolu s celosvetovým synodálnym procesom. V niekoľkých bodoch uvádzame, ako táto iniciatíva napreduje v súčasnosti.

Výzvou synodálnej cesty, ktorá bude prebiehať v Taliansku štyri roky, nie je len rozšíriť náš pohľad a upraviť vnútornú či vonkajšiu dynamiku cirkevných inštitúcií v ich vzájomných vzťahoch a vo vzťahoch so svetom, ale skôr si uvedomiť, že synodalita sa týka samotnej podstaty a života Cirkvi. Je to záväzok, ktorý musí nevyhnutne zahŕňať všetkých veriacich, nielen tých, ktorí nabádajú k moralizujúcim rozhodnutiam, ale záväzok, ktorý prostredníctvom teologickej motivácie zahŕňa celý Boží ľud.

Stála rada Talianskej biskupskej konferencie schválila aj *Posolstvo kňazom, diakonom, zasväteným mužom a ženám a pastoračným pracovníkom*, ktoré ponúka duchovné chápanie synodálnej skúsenosti, a *List ženám a mužom dobrej vôle*, ktorý pozýva všetky ženy a mužov, aby vnímali, že sú súčasťou tejto cesty. Nakoniec sa načrtnol časový program na obdobie rokov 2021 až 2025. Všetky materiály spolu s niektorými metodickými listami, ktoré pomôžu kresťanským spoločenstvám lepšie prežívať túto cestu, budú k dispozícii na osobitnej webovej stránke <https://camminosinodale.chiesacattolica.it>.

Nasledujúce dva roky budú pre taliansku synodálnu cestu *naratívou fázou*, fázou počúvania (2021 – 2023). Prvý ročník bude venovaný zhromažďovaniu príbehov, túžob, utrpení a zdrojov od všetkých, ktorí sa chcú zapojiť, na základe otázok pripravených Synodou biskupov na zhromaždení venovanom téme „spoločenstva, spoluúčasti a misie“ synodálnej Cirkvi. Druhý rok bude zameraný na určité pastoračné priority s cieľom ich prehĺbenia. Biskupi trvali na návrhu čo najširšieho zapojenia ľudí, snažiac sa zaujať nielen tých, ktorí sú praktizujúci, ale aj tých, ktorí sa cítia na okraji alebo mimo cirkevnej skúsenosti.

Nasledovať bude *sapienciálna fáza*, v ktorej si celý Boží ľud s podporou teológov a pastierov dôkladne prečíta to, čo vyplynulo z jednotlivých konzultácií (2023 – 2024).

Nakoniec sa v roku 2025 budú hľadať *pro-rocké a odvážne smery*, ktoré budú cirkvám odovzdané v druhej polovici desaťročia.

Mimoriadne Generálne zhromaždenie Konferencie biskupov Talianska na tému *Hlásanie evanjelia v čase obnovy* a Stála rada biskupov prijímú rozhodnutia týkajúce sa zloženia národnej komisie, ktorá bude

sprevádzať synodálnu cestu, a niektoré pracovné postupy. Samotné zhromaždenie je koncipované ako synodálny moment medzi biskupmi.

Je potrebné pripomenúť – zdôrazňuje predsedníctvo Konferencie biskupov Talianska –, že synodálna cesta „sa nezačína od nuly, ale je včlenená do pastoračných rozhodnutí posledných desaťročí, najmä tých, ktoré boli zaradené do Konferencie vo Verone a vo Florencii“.

Pápežov prejav vo Florencii spolu s apoštolskou exhortáciou *Evangelii gaudium* naznačujú trajektóriu tejto cesty. Ide o metódu „konzultácie všetkých“, ktorú navrhla Synoda biskupov a ktorá predpokladá zapojenie farností, pastoračných pracovníkov, združení a laických hnutí, škôl a univerzít, rehoľných kongregácií, blízkych a dobrovoľníckych skupín, pracovísk, centier pomoci a starostlivosti... Z tohto dôvodu je nevyhnutné vytvoriť „synodálne skupiny rozmiestnené po celom území: nielen vo farských štruktúrach, ale aj v domácnostiach a všade tam, kde je možné stretnúť sa s ľuďmi a počúvať ich“.

Zopár skúseností zo synody v diecéze Bolzano – Bressanone

Vedieť, ako hľadať jednotu v rozmanitosti

Andreas
Seehauser

Táto skúsenosť
zo synody v diecéze
Bolzano
– Bressanone
v rokoch
2013 – 2015
môže byť obzvlášť
inšpiratívna.
Rozpráva o nej farár
z farnosti
San Candido
(Innichen).

30. novembra 2013 náš biskup Mons. Ivo Muser otvoril synodu diecézy Bolzano – Bressanone, ktorá trvala dva roky a skončila sa 8. decembra 2015. Na začiatku cesty vyzval biskup 250 členov synody a celú diecézu k vzájomnému dialógu o všetkých nám blízkych témach s pohľadom na budúcnosť našej miestnej cirkvi. Jedným z predpokladov bolo odlíšiť v pripravovaných dokumentoch obsah, ktorý je v kompetencii diecézy – a teda priamo realizovateľný –, od tém, ktoré sú v kompetencii univerzálnej Cirkvi a budú zaslané do Vatikánu v samostatnom dokumente ako príspevok k celosvetovému dialógu.

V prvých mesiacoch roka 2014 sa preto na mnohých miestach diecézy konali stretnutia otvorené pre všetkých, ktorých cieľom bolo zhromaždiť príspevky a návrhy. Neskôr sa 250 členov synody rozdelilo do komisií, aby načrtli perspektívy budúcnosti našej miestnej cirkvi. Pokiaľ ide o mňa, bol som členom komisie pre pastoráciu povolání.

Moment krízy

Na jeseň 2014, po niekoľkých mesiacoch synody, ma naplnil istý nepokoj, pretože sa mi zdalo, že som narazil na istú povrchnosť v prístupe k páľčivým otázkam. Rovnaký dojem mali aj ostatní kňazi a rehoľníci diecézy, s ktorými som spojený spiritualitou jednoty. Keď sme sa stretli – bolo nás šesť – pýtali sme sa sami seba, čo od nás Boh žiada, aby sme pomohli zmene.

Osobne som sa necítil na svojom mieste: tento dojem povrchnosti na mňa veľmi doliehal a cítil som pokušenie synodu opustiť. Keď som si však spomenul na Ježiša, ktorý sa ťažkostiam nevyhýbal, ale vzal ich na seba, uvedomil som si, že práve tam, v napätiach a nejednote v miestnej cirkvi, ma Pán chcel a potreboval.

Všetci z tejto skupiny kňazov a rehoľníkov sme spoločne vnímali potrebu stretnúť sa niekoľkokrát, aby sme preskúmali synodálne témy a pripravili príspevky, ktoré by sme mohli ponúknuť komisiám. Chceli sme navrhnúť pozitívne texty osvietené evanjeliom. Vďaka tejto práci som mohol opakovane prezentovať texty, ktoré sme si my šiesti vopred pripravili a porovnali.

Jedným z plodov tejto spoločnej práce bolo, že keď som mal prezentovať svoj príspevok v pléne pri skupinovej práci, pocítil som v sebe zdravý odstup a vnútornú istotu, vďaka ktorej som všetko robil pokojne. Na konci mi mnohí ľudia prišli poďakovať za tieto úvahy, ktoré podľa nich boli ako „záblesky svetla uprostred tmy“.

Pálčivé témy

Nasledovali plenárne zasadnutia, v ktorých mal miesto aj čas na modlitbu, na jedlo a na organizačné pokyny. Diskutovalo sa na nich o jednotlivých dokumentoch a hlasovalo sa o návrhoch na ich doplnenie, zmeny či vypustenie nejakej časti. Všetci k tomu pristupovali s dobrým úmyslom a sekretariát synody stretnutie výborne zorganizoval, čo umožnilo riadnu, otvorenú a vyváženú diskusiu.

Objavilo sa mnoho inovatívnych a povzbudivých pohľadov, ale vyskytli sa aj veľmi tvrdé diskusie o niektorých pálčivých témach, ako napríklad prístup k sviatostiam pre rozvedených a znovu zosobášených, o pároch žijúcich spolu mimo manželstva, o kňazstve a diakonáte žien a o zákone o celibáte. Na stretnutiach počas prvého víkendu bola naša skupina jediná, ktorá otvorene podporovala argumenty Katolíckej cirkvi v súčasnosti a teologicky vyzdvihovala pozitíva a hodnoty tohto učenia. Mohlo sa zdať, že sme to boli len my proti všetkým,

pretože mnohí, ktorí mali rovnaký názor, sa necítili byť schopní vystúpiť, či už zo strachu, alebo preto, že sa nepovažovali za dostatočne pripravených argumentovať svojimi myšlienkami, alebo z iných dôvodov. Druhý víkend sa situácia trochu zmenila, pretože aj ostatní sa takým či onakým spôsobom zapojili a zaujali stanovisko.

Mnohé z našich 60 návrhov na doplnenie, zmeny či vypustenie častí boli prijaté. Odozva bola pozitívna a mnohí mi ďakovali. Jeden z účastníkov mi povedal: „Aj keď nie vždy súhlasím s obsahom tvojich vystúpení, oceňujem spôsob, akým ich prezentuješ: jednoduchým a jasným štýlom, objektívne a s duchovnou hĺbkou.“

Keď som nakoniec stretol biskupa, povedal mi: „Prekvapil si ma. Si naozaj dobre pripravený a odvážny!“ Iný funkcionár diecézy sa mi zveril: „Vždy, keď som videl, že si si vzal slovo, moje srdce sa potešilo.“ Tieto a ďalšie ohlasy nám umožnili uvedomiť si, že táto práca, vykonávaná v hlbokom vzájomnom načúvaní medzi nami navzájom i voči všetkým ostatným a zároveň s vnútorným načúvaním hlasu Ducha Svätého, umožnila Ježišovi, aby nás viedol a osvietil nečakaným spôsobom.

Širšia jednota

V záverečnej fáze diecéznej synody, teda na jar a na jeseň roku 2015, sa mali sformulovať „opatrenia“, čiže konkrétne kroky, ktoré by pomohli realizovať „víziu“ stanovenú v predchádzajúcej fáze.

Aj v tých mesiacoch sa naša skupina niekoľkokrát stretla, aby pripravila príspevky. Dokonca sme sa snažili ponúknuť tento postup aj iným účastníkom synody.

Spojením našej práce s prácou inej skupiny sme spoločne preformulovali ich text.

V tejto konfrontácii sme si uvedomili, aký dôležitý je dialóg, a to nielen medzi nami, ktorí žijeme rovnakú spiritualitu, ale aj s ostatnými, aby sme lepšie pochopili argumenty a potom ich vysvetlili jazykom, ktorý je prístupnejší pre všetkých. Tento dokument bol potom prijatý výraznou väčšinou na valnom zhromaždení synody.

neboli prijaté len tri, pretože ich obsah sa zdal byť irelevantný. Všetky ostatné, neraz po rozsiahlom vzájomnom dialógu a opakovaných opravách textu, boli jednomyseľne prijaté a následne odovzdané synode. Dosiahnutie jednomyseľnosti sme vnímali ako zázrak. Na nasledujúcich plenárnych zasadnutiach synoda prijala mnohé z týchto opatrení, niektoré s určitými úpravami.

V dialógu, až kým nedosiahneme jednomyseľnosť

Bol som tiež koordinátorom šestnásťčlennej komisie, ktorá sa zaoberala pastoráciou povolání. Práca trvala päť mesiacov, pričom sa vynaložilo veľa úsilia na formulovanie textov a diskusiu o opatreniach. Venovali sme tomu veľa času, ale nikam sme sa neponáhľali, aby sa každý mohol vyjadriť, a predovšetkým sme sa snažili spoločne dospieť k takým textom, ktoré by vyhovovali všetkým členom komisie. Výsledok: z 27 navrhnutých opatrení, ktoré pripravili rôzne podskupiny výboru,

Bratské objatie

Počas týchto dvoch rokov diecéznej synody som sa vždy snažil vyjsť v ústrety všetkým účastníkom, najmä tým, ktorí mali opačné názory ako ja. Tak to bolo aj na posledných plenárnych zasadnutiach a počas záveru synody. Keď sme sa lúčili, aj keď, samozrejme, nie so všetkými sme sa zhodli, prevládla radosť. S jedným človekom, ktorý bol počas celej synody vždy nesúhlasne naladený, sme sa dokonca objali, čo bolo znakom toho, že napriek rôznorodosti názorov je nasmerovanie k jednote silnejšie.

Niekoľko užitočných rád k diecéznej synode

Vo svetle skúseností zo synody v našej diecéze ponúkam niekoľko praktických rád.

Predpoklad

- Boh nás povolal, aby sme prinášali jednotu Cirkvi.
- Sme povolání milovať všetkých bez rozdielu.
- Odhodlanie čeliť ťažkostiam a prijať ich, aby sme prekonali každú prekážku a nejednotu.

Pre plodný dialóg

- Počúvať až do konca.
- Hľadať a zdôrazňovať pozitívne stránky myšlienok druhých.
- Vyjadriť vlastný pohľad; pripraviť sa, najlepšie písomne, najmä pri riešení páľčivých problémov, aby sme sa mohli vyjadriť čo najobjektívnejšie.

Byť živým vyjadrením synodálnej spirituality

- Stretnúť sa s ostatnými, aby sme spoločne prediskutovali témy.
- Spoločne pripraviť a skonfrontovať s ostatnými navrhované príspevky.

Obsah

- Prehĺbiť svoje vnímanie tém, dobre si ich naštudovať.

Latinskoamerická škola lídrov z radov ľudu

Občania v srdci národa

Ursula Lonngiová

Academia latinoamericana de líderes católicos (Latinskoamerická akadémia pre katolíckych lídrov) je nezisková nadácia súkromného práva, ktorej cieľom je vychovávať v Latinskej Amerike novú generáciu laických katolíkov, ktorí dokážu prevziať zodpovednosť za spoločné dobro vo svetle sociálnej náuky Cirkvi. Akadémia vznikla v súčinnosti s rôznymi sociálnymi subjektmi a podporuje rôzne programy odbornej prípravy v oblasti riadenia a sociálnej angažovanosti. Viac o nej povie Ursula Lonngiová, Mexičanka, učiteľka v hlavnom seminári v Coatzacoalcu a členka výkonného výboru Akadémie.

*Academia latinoamericana de líderes católicos*¹ bola založená v roku 2014 z iniciatívy čilského kardinála Jorgeho Medinu, bývalého prefekta Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí, a profesora manažmentu a verejnej politiky Josého Antonia Rosasa Amora z Mexika.

Hoci disponuje len minimálnymi zdrojmi a štruktúrou, pôsobí už v deviatich latinskoamerických krajinách. Svoju aktivitu zakladá na šiestich pilieroch:

- spoločenstvo s Cirkvou ako živé, citové a účinné priľnutie k pápežovi a biskupom, vodcovstvo ako služba, a to najmä vylúčeným,
- politika ako mnohostranná činnosť, ktorá podporuje spoločné dobro,
- angažovanosť v mene inklúzie a dialógu medzi rôznymi sociálnymi, politickými a cirkevnými realitami,
- stabilná interdisciplinárna odborná spolupráca medzi akademikmi, kňazmi, sociálnymi a politickými lídrami,
- profesionalita a vášnivá snaha o lásku, ktorá sa zaujíma o maličkosti, pretože naša Cirkev a naša spoločnosť si zaslúžia to najlepšie.

Akadémia poskytuje vo svojom študijnom programe rôzne úrovne vzdelávania, od kurzov pre stredoškolákov a vysokoškolákov až po kurzy určené katolíckym lídrom.

Katolícka politická strana alebo katolíci v politike?

Na otázku, či cieľom Akadémie je vytvoriť novú katolícku politickú stranu, profesor Rosas Amor odpovedal jasne: „*Academia latinoamericana de líderes católicos* sa neusiluje o politickú jednotu katolíkov, ale o katolícku jednotu politiky, pretože pluralita je súčasťou bohatstva nás ako veriacich. Nechceme ‚katolíckych politikov‘, ale skôr ‚katolíkov v politike‘. Naša kresťanská identita je v prvom rade identitou a nie jasne determinovanou úlohou alebo preferenciou, ako je to v prípade uprednostňovania vlastnej politickej strany. Najprv sme kresťania a z tohto stavu vychádzame pri účasti a konaní v politike. Z tohto pohľadu – z pohľadu formovania katolíkov v politike a nie katolíckych politikov – bude mať vzdelávanie a odborná príprava predovšetkým rozmer evanjelizácie. To znamená, že ak chceme formovať katolíkov v politike, musíme pripustiť, že ide predovšetkým o formáciu učeníkov – misionárov.“

Vzhľadom na extrémnu polarizáciu, ktorú zažívame na našom kontinente, tvrdenie Rosasa Amora napĺňa človeka nádejou, že „úlohou politika je byť znamením jednoty“ a že sila jeho služby spoločnému dobru spočíva v jeho schopnosti viesť dialóg a nie „budovať múry a rozpory v spoločnosti“. Z tohto dôvodu opakuje, že „základnou súčasťou súdržnosti nás ako kresťanov a politikov je náš záväzok a naše hľadanie spoločnosti, lásky, dialógu, obrany života od počatia po prirodzenú smrť, práce s najchudobnejšími a vylúčenými“.

Škola pre lídrov z radov ľudu

Na ceste, ktorú vytýčil pápež František v dokumente *Fratelli tutti*, sa od 11. septem-

bra do 27. novembra 2021 uskutočnil prvý ročník *Latinskoamerickej školy pre lídrov z radov ľudu* spolu s *Caritas* (Charitou) Latinskej Ameriky, *Latinskoamericou a karibskou cirkevnou organizáciou Clamor*, zameranou na službu migrantom, utečencom a na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, a s univerzitami *Finis Terrae* (Čile), *Católica Lumen Gentium* (Mexiko), *Católica del Táchira* a *Católica Cecilio Acosta* (Venezuela).

Stretnutie nieslo názov *Občania v srdci národa* a zúčastnilo sa ho 500 latinskoamerických občanov, ktorí sa angažujú v oblasti sociálnej, politickej a hospodárskej transformácie.

Zámerom je vychovať pravých lídrov z radov ľudu, ktorí budú schopní budovať mosty a meniť tvár kontinentu. Inauguračná prednáška kardinála Alvara Ramazziniho Imeriho na tému *Čo sa deje s Latinskou Amerikou?* a záverečná prednáška kardinála Felipeho Arizmendiho Esquivela na tému *Identita a povolanie Latinskej Ameriky* rámujú formačný itinerár tejto školy.

Podľa vízie tejto iniciatívy je líder z radov ľudu ten, kto žije s ľuďmi, kráča s nimi a zdieľa ich každodenný život. Neangažuje sa z diaľky ako predstaviteľ elity, ktorý sa snaží riešiť problémy bez toho, aby sa stýkal s ľuďmi.

Ide o to, aby sme boli tvorcami mieru a tak budovali novú civilizáciu.

Osvedčená metóda vidieť – posudzovať – konať zlučuje päť vzdelávacích modulov: spiritualita a kľúče ku katolíckemu vodcovstvu v politickom živote; kresťanské rozlišovanie v Latinskej Amerike; sociálna náuka Cirkvi: princípy, kritériá hodnotenia a smernice činnosti; nástroje pre ľudové vodcovstvo v globálnom kontexte; činnosti a návrhy pre ľudové vodcovstvo v Latinskej Amerike.

12 zasadnutí po 5 hodín každú sobotu, 4 skúšky z odporúčanej literatúry, skupinový projekt na aplikáciu obsahu a interakciu s rovesníkmi, ktorí sa snažia reflektovať okolitú realitu, a záverečná práca – spolu 60 hodín výučby a 40 hodín samostatnej práce: to sú požiadavky na účastníkov, aby získali certifikát.

Lektorský zbor tvorí 30 profesorov, akademikov a referentov pre angažovanie ľudu v Latinskej Amerike a Európe, ktorí sú odborníkmi na vysokej úrovni v každej z 30 tém, ktoré sú predmetom ponúkaného vzdelávania.

Svedectvo štyroch hlavných aktérov

José Antonio Rosas a Elvy Monzant, hlavní predstavitelia iniciatívy: „Chceli by sme otriasť ospalým svedomím a vyvolať humanistickú a ekologickú konverziu, ktorá by ukončila modloslužbu peniazom a postavila do centra pozornosti život. Chceme formovať skutočných občanov, nie masy, ale osoby; kvalifikovať lídrov, ktorí deň čo deň stoja na ľudských a existenčných hra-

niciach, pomáhajú búrať múry a budovať mosty solidarity.“

Don Héctor Carabantes Piñón, ktorý predtým, ako sa stal kňazom, pracoval ako odborársky delegát a teraz túto svoju originálnu skúsenosť odovzdáva ďalej: „Zažívame niečo výnimočné! Osobne som opäť prežil mnohé momenty zo svojej histórie študenta a odborárskeho lídra, ktoré vo mne znovu ožili, obohatené skúsenosťami a myšlienkami, o ktoré sa podelili mnohí lídri z radov ľudu z rôznych krajín, prítomní na tejto škole. Z diecézy Nezahualcóyotl (3 milióny obyvateľov) je nás 55 a jeden z projektov mladých účastníkov získal podporu radnice na svoju realizáciu.“

Profesor Rocco Buttiglione, člen Medzinárodnej komisie riadenia: „V Latinskej Amerike potrebujeme lídrov, ktorí majú srdce ľudu a kultúru komplexnosti, ktorí dôverujú ľudu a tešia sa jeho dôvere, ktorí vedia hovoriť k ľudu, počúvať ho a vnášať jeho hlas do veľkých diskusií globalizovanej spoločnosti. Práve na to slúži táto škola lídrov z radov ľudu.“

¹ <https://liderescatolicos.net/index.html>.

Skúsenosti so sociálnou integráciou v okrajovej štvrti

Cirkev v službe všetkým

Gerardo Ippolito

V rôznych farnostiach, kde som slúžil ako kňaz, bolo pre mňa prirodzené starať sa o to, aby mal každý čo jesť, aby susedské vzťahy neboli anonymné, aby sa s poslednými zaobchádzalo ako s prvými. O to viac si potrebu tohto všetkého uvedomujem teraz, keď žijem v mestskej štvrti, ktorá slúži ako „miesto na prenocovanie“ na okraji mesta s približne 5 000 obyvateľmi a mnohými ekonomickými a sociálnymi problémami.

Kňaz Gerardo, správca Farnosti svätého Jána Krstiteľa (San Giovanni Battista) v talianskom meste Lecce, nám v tomto príspevku približuje konkrétne ťažkosti svojej komunity a rozpráva o tom, ako sa cirkev na úrovni farnosti i diecézy snaží reagovať na štrukturálne problémy, ako je nedostatok práce a sociálna integrácia. Snažia sa dať každému miesto v kresťanskom spoločenstve a nikoho nevyklučujú.

Navštívil som, a opakujem to každý rok, všetky rodiny, aby som ich spoznal a nadviazal s nimi aspoň minimálny vzťah, a uvedomil som si, koľko biedy existuje – nielen ekonomickej, ale aj morálnej a duchovnej. Na to som upozornil primátora nášho mesta, keď odpojili prívod vody do jedného z mestských domov, ktorého nájomníci neboli pre chudobu schopní platiť poplatky. Problém sa dočasne vyriešil, ale, čo je dôležitejšie, úrady boli nútené uvedomiť si skutočné ťažkosti, v ktorých žije mnoho našich spoluobčanov, a hľadiť skôr na ľudí ako na zákony.

Hlavným problémom väčšiny rodín v okolí je nedostatok práce. Zdá sa, že hospodársky život stagnuje. Neexistujú tu žiadne priemyselné odvetvia ani podniky, ktoré by mohli niekoho zamestnať, a preto tých niekoľko mladých ľudí z našej oblasti – pôrodnosť je v posledných rokoch veľmi nízka – väčšinou odchádza za prácou do zahraničia.

Žiaľ, je tu veľa problémov spojených s drogami a drobnou kriminalitou, ktoré sú dôsledkom nezamestnanosti, a čo sa týka viery, málokto sa zúčastňuje na živote cirkvi. Iba niektorí sa sobášia v kostole, takmer všetci spolu žijú bez uzavretia manželstva alebo sú rozvedení a znovu zosobášení.

V tejto súvislosti vo mne silno zarezonovali slová pápeža Františka, ktoré povedal pri generálnej audiencii 5. augusta 2015:

„Žiadne zatvorené dvere. Neexistujú zatvorené dvere. Každý sa môže nejakým spôsobom podieľať na živote Cirkvi, každý môže byť súčasťou spoločenstva. Cirkev je domom Otca, kde je miesto pre každého s jeho vlastným namáhavým životom.“

Sociálne bývanie

Jednou z odpovedí, ktorou sme sa snažili na túto situáciu reagovať, je projekt sociálneho bývania, ktorý sa presadzuje v rôznych častiach sveta a ktorý realizujeme v spolupráci s diecéznou charitou. Namiesto toho, aby sme bezdomovcom poskytlí len posteľ na niekoľko nocí a potom videli, ako sa opäť vrátia o niekoľko dní či mesiacov, zverujeme týmto bratom a sestram v núdzi malý byt, ktorý musia spravovať a udržiavať v čistote, platiť si za energiu (elektrina, plyn) a vodu a žiť v rámci normálnych sociálnych a dobrých susedských vzťahov s ľuďmi naokolo. Prostredníctvom poradenstva dobrovoľníkov im pomáhame získať štátnu pomoc, na ktorú majú nárok a o ktorej často ani nevedia, že existuje, alebo nevedia nájsť nikoho, kto by im pomohol vybaviť nekonečné „papierovačky“, ktoré si vyžaduje byrokracia.

Mnohí z nich teraz začínajú dostávať „príjem občana“, ktorý im zabezpečuje minimálny príjem, takže už nemusia žobrať a môžu si kúpiť sendvič alebo kávu a konečne sa so svojou novonadobudnutou dôstojnosťou cítiť ako ostatní ľudia. Každému môžu povedať, že majú vlastný stabilný domov, že sa starajú o svoje oblečenie, pretože majú miesto, kde sa môžu pravidelne umyť, a predovšetkým zistia, že majú schopnosti, ktoré môžu dať do služieb spoločenstva. Niektorí z nich sú napríklad murári, tesári alebo inštalatéri a opravujú Dom charity, ktorý diecéza prevádzkuje na pomoc iným chudobným ľuďom. Iní sú

umelci alebo majú hudobný talent a začínajú učiť mládež zo štvrte, ktorú do toho zároveň zapájajú.

Existuje dokonca malá skupina, ktorá hrá divadlo. Takto znovu získavajú radosť z toho, že sa cítia ako ostatní.

Dúfame, že sa nám podarí dokončiť prácu na našom centre ešte pred zimou a budeme mať k dispozícii aspoň desať ďalších lôžok pre naliehavé prípady, ktoré sa, žiaľ, často vyskytujú.

Opatrenia proti úžere

Pred piatimi rokmi bolo s pomocou diecézy založené *Združenie svätého Jozefa proti úžere*. Toto združenie, ktoré reaguje na skúsenosť rozšírenú v súčasnosti po celom Taliansku, vymyslel páter Rastrelli, neapolský jezuita, a zakorenila sa aj v našom regióne.

Naším cieľom je pomáhať skôr rodinám ako firmám. Na úvod sa stretieme so skupinou dobrovoľníkov, ktorí sú odborníkmi na ekonomiku, kontaktujeme banky, v ktorých dlžníci majú dlhy, a snažíme sa ich čo najviac znížiť s tým, že si uvedomujeme, že bez pomoci diecézy by dlhy zostali navždy nezaplatené. Potom diecéza intervenuje pomocou zo špeciálneho fondu, ktorý zabezpečí okamžitú platbu, ktorú rodina uhradí v jednej banke s dotovaným úrokom. Doteraz sme pomohli desiatkam ľudí, ktorí vďaka tomu mohli začať viesť nový život. Všetci naši dobrovoľníci sú profesionáli, ktorí majú nielen špecifické zručnosti, ale predovšetkým vieru, ktorá ich vedie k tomu, aby „trpeli s trpiacimi a radovali sa s radujúcimi“. A keď sa nám podarí prípad vyriešiť, všetci sa tešia a oslavujú. Najväčšou odmenou je vidieť tváre žiariace pokojom a vďačnosťou.

Ľudia, ktorým sa dostalo pomoci, ďakujú diecéze za dôveru – doteraz sme nemali ani

jeden prípad, že by záväzok zaplatiť banke za vyrovnanie dlhu nebol splnený – a ďakujú za bratské prijatie aj dobrovoľníkom, ktorí im obetovali svoj čas a profesionálne zručnosti. Nezriedka počuť vyjadrenia ako: „Toto je Cirkev, ktorú chceme vidieť, ktorá berie vážne rozhodnutie pre chudobných a stáva sa *poľnou nemocnicou* bez toho, aby pýtala potvrdenie o prijatom krste.“

Na okresnom úrade máme veľmi dobré vzťahy so štátnymi úradníkmi. Pýtajú sa nás, ako sa nám darí riešiť niektoré ťažké prípady, žasnú nad tým, ako diecéza ponúka nevratné záruky za zadlžených ľudí, ktorých ani nepozná, a veľmi si vážia dobrovoľníkov, ktorí ponúkajú svoju prácu zadarmo v službe najchudobnejším.

Mikroúvery pre začínajúcich podnikateľov

Ďalším spôsobom pomoci rodinám a najmä mladým ľuďom v južnom Taliansku, ktorí majú problém nájsť si prácu alebo si ju vytvoriť, je *Mikroúver sv. Oronza*.

Iniciatíva má názov podľa patróna mesta Lecce a je súčasťou *Projektu Policoro*, ktorý podporuje talianska cirkev od roku 1995. Ide o úver poskytovaný bankou mladým ľuďom, ktorí majú v úmysle založiť si podnik v živnostenskej alebo firemnej forme. Táto pôžička je výsledkom osobitnej dohody medzi bankou a diecézou, ktorá vytvorila záručný fond na uľahčenie prístupu k úverom a boj proti kríze zamestnanosti. Týmto spôsobom chce diecéza oceniť nápady a schopnosti mladých ľudí a spojiť vieru a schopnosti do nového nástroja, pretože nevenuje pozornosť len číslam, ale myšlienke a človeku. Hlavným cieľom je vytvoriť podmienky, aby sa núdzni mohli postaviť na vlastné nohy. Paralelne s tým sa týmto ľuďom venuje pozornosť a zabez-

pečí sa sprevádzanie, čo sú služby vlastné cirkevnému spoločenstvu.

Príjemcami sú mladí ľudia vo veku od 18 do 35 rokov bez finančných záruk s trvalým pobytom v obciach diecézy.

Konkrétne ide o pôžičky vo výške 10 000 eur pre samostatne zárobkovo činné osoby alebo 15 000 eur pre družstvá s bankovým úrokom 3 %. Doteraz bolo schválených šestnásť projektov vrátane fotografického štúdia, predajne ovocia a zeleniny, papierenictva, služieb domáceho fyzioterapeuta, prevádzkovania školského klubu a čínskej školy, predajne sendvičov a ďalších malých podnikov.

Mnohí mladí ľudia majú teraz prácu, a to vďaka komunite, ktorá sa stala *rodinou*, ktorá načúva potrebám ľudí, ale aj ich zdravým túžbam, a snaží sa ich premeniť na projekty poskytnutím potrebných nástrojov, prostriedkov a pomoci, aby sa stali konkrétnymi a funkčnými.

Len tri roky po začatí projektu v našej diecéze je týchto šestnásť malých podnikov príkladom toho, že mladí ľudia nemusia odchádzať za prácou do zahraničia, ale že pracovné príležitosti sa dajú vytvoriť aj na juhu Talianska. Zažívajú, že láska Cirkvi k mladým ľuďom sa neskladá len zo slov, ale z konkrétnych gest. Z času na čas sa tieto družstvá stretávajú a študujú kresťanskú sociálnu náuku, porovnávajú svoje pracovné a najmä vzdelávacie skúsenosti.

Ako rodina

Uvedomujem si, že v takej náročnej štvrti, ako je tá naša, ľudia pozorne sledujú, ako sa miestna cirkev vžíva do problémov trpiacich ľudí, obdivujú ju a približujú sa jej. Nepriťahujú ich ani tak vonkajšie formy religiozity, ktorá sa môže zdať prázdna, ako

vzájomná láska, čo je jazyk, ktorému rozumejú všetci.

Je veľa ľudí, ktorí chcú pomôcť, a vznikajú rôzne skupiny, ktoré pomáhajú zmeniť tvár štvrte. Preto sme vytvorili tzv. „*condoteche*“, teda bytové knižnice, kde si každá rodina v dome môže požičať knihu a čítať. Rozširujeme aj *mestské včelnice*, čiže umiestňujeme včelie úle v určitých častiach štvrte. Včely v meste sa cítia viac chránené ako na vidieku, kde často hynú v dôsledku používania pesticídov a fungicídnych postrekov pôdy. Vo farnosti, kde sme rozbehli tento projekt s prvými tromi úľmi – s pomocou ľudí, ktorí sú nadšení pre včely –, získavame med už

dva roky. Ďalší priatelia sa zaviazali využívať ihriská oratória na vytvorenie *multietnických futbalových tímov* a podporu integrácie. Ďalší sa chcú postarať o zeleň v okolí, aby aspoň trochu nahradili škody po početných požiaroch, ktoré spustošili našu oblasť. Je to čoraz citlivejšia téma a starostlivosť o okolie spája ľudí a robí z nich rodinu.

Takto zažívame, ako sa *vychádzajúca Cirkev* stáva skutočnosťou: *vzdialení* sa stávajú *blízkyimi*. A keď sa stretávame, ateisti a kresťania, zjednotení v práci pre dobro našich ľudí, uvedomujeme si, že Boh je uprostred nás.

Niekoľko myšlienok o ekumenizme na Filipínach

Jednota sa realizuje kráčajúc spolu

Heike Vesperová

Filipíny oslavovali 500. výročie evanjelizácie.

31. marca 1521 bolo pokrstených prvých 800 obyvateľov súostrovia.

V súčasnosti sa približne 80 % kresťanov hlási k Rímskokatolíckej cirkvi. Zástupcovia desiatich rozličných denominácií spolupracujú v Národnej rade cirkví na spoločnom svedectve a službe.

Jestvuje tu množstvo iniciatív a príležitostí na zlepšenie vzájomných vzťahov a na spoločnú modlitbu. Príkladom je ekumenické spoločenstvo *Quezon City Ecumenical Fellowship*.

Zo stretnutia priateľov sa zrodilo spoločenstvo a sociálna sieť, ktorá sa rozšírila po celej krajine.

Keď Katolícka cirkev na Filipínach vyhlásila rok 2020 za rok dialógu (ekumenického, medzináboženského a s pôvodnými obyvateľmi), Konferencia biskupov poverila koordináciou rôznych aktivít na súostroví Komisiu pre ekumenické záležitosti. Členmi sekretariátu sa stali aj dvaja laici, Jane Robleová a Robert Samson, ktorých úlohou sa stalo koordinovať prácu štyroch komisií a tiež úzko spolupracovať s arcibiskupom Mons. Lamponom, ktorý predsedá tejto komisii.

„Keď sme prijali túto úlohu, zaviazali sme sa – tak nám napísali – žiť predovšetkým vzájomnú lásku medzi sebou navzájom a v spoločenstve s naším arcibiskupom. Každý deň pre nás znamenal novú výzvu. Keď sme sa snažili počúvať jeden druhého a s istým odstupom ponúkať vlastné myšlienky, žijúc jednoducho jeden pre druhého, zakusovali sme Ježišovu prítomnosť medzi nami, pričom sa nám ukazovali stále nové a nové príležitosti. Práca s cirkvou a pre cirkev na Filipínach zahŕňala spoluprácu s biskupmi a teológmi v celej krajine: bola to príležitosť podeliť sa o svoj život, život ľudí žijúcich pre dialóg, a o svoju vášeň pre Cirkev.“

Potešujúcim výsledkom pre tých, ktorí spolupracovali na projektoch, bolo úspešné zorganizovanie veľmi konkrétnych programov na národnej úrovni o dialógu a ekológii. Prínosom bol aj webinár pre biskupov, ktorý sa konal vo februári 2020, o dokumente Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov *Biskup a jednota kresťanov: Ekumenické vademecum*.

Sieť bratstva

Dôležité vzťahy, ktoré sa vytvorili, posilnili spoluprácu s mnohými ekumenickými skupinami na miestnej úrovni, ako je napríklad *Quezon City Ecumenical Fellowship* (QCEF, Ekumenické spoločen-

stvo mesta Quezon). Svoje miesto tu nachádzajú kresťania z rôznych spoločností, ktorých spája presvedčenie, že sa nestačí stretávať len kvôli evanjelizácii alebo charitatívnym aktivitám. Môžete robiť nádherné projekty a spájať kresťanov z rôznych skupín, ale ak neexistuje vzájomná láska, nič nemá zmysel.

Keď pred mnohými rokmi vzniklo spoločenstvo QCEF, nikto nemal v úmysle založiť ekumenické združenie. Bolo to jednoducho stretnutie priateľov z rôznych cirkví pri šálke kávy. Dnes sa delia o radosť a starosť, sú odhodlaní starať sa jeden o druhého a milovať aj cirkev toho druhého. Nechýbajú nápady a iniciatívy na častejšie stretnutia. V tejto súvislosti sa Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov stal skvelou príležitosťou na spoločné kráčanie, prácu a modlitbu.

Výzva pandémie

Ani pandémia nezastavila pravidelné stretnutia, ktoré pokračovali online a boli zamerané na rozjímanie o Slove života. Účastníci mohli diskutovať aj o svojich osobných skúsenostiach. Spoločne pracovali na sponzorských programoch, organizovali webové semináre s rôznymi odborníkmi zamerané na pomoc tým, ktorí prechádzali ťažkým obdobím života. Pusťli sa aj do organizovania videokonferen-

cií o rôznych problémoch, ktorým treba v tomto období čeliť, ako napríklad zvládanie psychologických výziev v čase krízy, konfrontácia s úzkosťami a depresiami či prevencia domáceho násillia a zneužívania detí. Vďaka štedrosti spoločenstva sú tiež schopní ponúknuť núdzovú finančnú pomoc a základné zásoby tým, ktorých zasiahli nedávne tajfúny a povodne.

Zdrojom povzbudenia je aj četová skupina na Messengeri, prostredníctvom ktorej si pravidelne vymieňajú skúsenosti dialógu. Ako príklad slúži rodina žijúca v susedstve metodistického kostola. Vzťahy medzi susedmi sa začali rozvíjať už počas výstavby kostola, keď rodina ponúkla možnosť pripojenia na vodovod a vybudovanie deliaceho múru medzi oboma pozemkami, aby sa zabezpečilo ich súkromie. S duchovnými, ktorí v priebehu rokov viedli metodistické spoločenstvo, sa vytvorilo skutočné priateľstvo. V poslednom čase sa súčasný pastor zúčastňoval na bratských stretnutiach so spoločenstvom QCEF, a keď prišiel o manželku, všetci členovia spoločenstva mu boli rôznym spôsobom nablízku.

Čo povedať na záver? Jane a Robert píšú: „Pre tých, ktorí sa angažujú tak v sociálnych aktivitách, ako aj pri liturgických sláveniach či modlitbe a ekumenických stretnutiach, jednota kresťanov nie je snom, ale skutočnosťou.“

800 rokov od smrti svätého Dominika

Vášeň pre Pravdu

Fabio Ciardi, OMI

Písal sa rok Pána 1203, keď kastílsky kráľ Alfonz, ktorý chcel dať svojmu synovi Ferdinandovi za ženu dánsku šľachtičnú, požiadal Diega, biskupa z Osmy, aby odišiel do Dánska a rokoval o svadbe. Biskup sa vydal na dlhú cestu a vzal so sebou jedného zo svojich mladých kňazov, Dominika zo šľachtického rodu Guzmánovcov z Caleruegy.

Môže sa to zdať zvláštne, ale presne takto – vďaka diplomatickému poslaniu – sa začalo dobrodružstvo dominikánskeho rádu: lebo Boh využije všetko pre svoje dielo. Na tejto ceste sa stalo niečo neočakávané. Len čo výprava prekročila Pyreneje, ocitla sa pred situáciou, o ktorej možno mnohí počuli, ale dovtedy ju nezažili v celej vážnosti: na juhu Francúzska sa rozšíril starobyľý blud manichejského dualizmu, ktorý spôsobil, že vznikli viaceré skupiny a sekty, ktoré opustili Cirkev. Keď sa jedného večera putujúci zastavili v hostinci, zistili, že aj hostinský patrí k novej sekte albígencov. Dominik s ním viedol intenzívny rozhovor, ktorý trval celú noc. Ráno hostinský podľahol Dominikovej múdrosti a vrátil sa k viere.

Je to legenda? Je to epizóda, ktorá sa skutočne stala? V každom prípade v nej nájdeme obsiahnuté povolanie svätého Dominika a predzvesť začiatku veľkej evanjelizačnej misie.

Putovná evanjelizácia

Dominik pochopil, že pravda je silnejšia ako omyl. Stačí mať len svetlo a odvahu odovzdať ju. A ak nové sekty uznávali za autentických hlásateľov evanjelia len tých, ktorí žili v evanjeliovej čistote a podľa Ježišovho učenia chodili pešo po dvoch, nič so sebou nenosili a žili z milodarov ľudí, bol ochotný stať sa chudobným a jednoduchým kazateľom, bohatým a silným len v Božom uče-

6. augusta 1221 zomrel v Bologni Dominik Guzmán, pôvodom Španiel a zakladateľ rehoľnej rodiny dominikánov.

Osem storočí po Dominikovej smrti sa rád rozrástol a vznikla aj vetva pre rehoľníčky a laikov. Dominikovo poslanstvo, dnes aktuálne viac ako kedykoľvek predtým, sa naďalej šíri po svete, aby prinášalo pravdu a nádej na „horúce miesta“ našej planéty.

ni. Odvtedy, uvádzajú svedkovia, Dominik „kdekoľvek bol, vždy hovoril o Bohu alebo s Bohom“. Okolo neho sa zrodila pôvodná rehoľná rodina, ktorú tvorili mníšky a rehoľníci.

Spolu s Františkom z Assisi a ďalšími iniciátormi žobravého hnutia obnovil nevidaný putovný životný štýl, ktorý napodobňoval apoštolov a prispôobil sa novým spoločenským podmienkam. Ak bola potrebná v období svätého Benedikta stabilita ako protiváha nadmernej mobility nových národov, ktoré sa objavovali v Európe, teraz nastal čas pohotovej pružnosti, ktorá by uľahčovala kontakt s obyvateľstvom, a to najmä v mestách, ktoré v tomto období vznikali, a postupný pohyb v putovaní, ktorý pretrval z čias križiackych výprav a rozvinul sa tiež obchodovaním.

Osvetľovať cestu všetkým s Božou múdrosťou

Dominik bol pohnutý ideálom všade šíriť Pravdu, rozdávať svetlo evanjelia všetkým a osvetľovať cestu každého muža a ženy Božou múdrosťou. Jordán Saský ho nazval „mužom evanjelia“ a opísal ho takto: „Myslel si, že bude pravým Kristovým údom len vtedy, keď sa zo všetkých síl bude venovať záchrane duší, napodobňujúc Spasiteľa všetkých, Pána Ježiša, ktorý sa obetoval za našu spásu“ (*Libellus de principiis Ord. Praed.*, 13).

Aby však Dominik mohol vyžarovať Pravdu, pochopil, že ju musí najprv vlastniť. Evanjelizáciu nemožno nikdy oddeliť od štúdia, od hľadania pravdy, od múdrosti, ako pripomína kniha Konštitúcií: „Vlastným životom rádu je autentický apoštolský život: život, v ktorom kázanie a vyučovanie pramení z hojnosti kontemplácie.“ „Brat kazateľ,“ píše blahoslavený Humbert

z Romans, „čerpá v kontemplácii to, čo potom rozdáva v kázni... Preto čím je človek kontemplatívnejší, tým je vhodnejší na kázanie“ (*De vita regulari*, I, 48).

Štúdium, kontemplácia, kultúrny vplyv

Preto dominikánske heslo znie: *Contemplari et contemplata aliis tradere* – Kontempluj Božie veci, pravdu a potom ich odovzdaj všetkým. „Ak je pre ostatné rády štúdium prospešné“, píše blahoslavený Humbert, „pre brata kazateľa je to povinnosť.“ A svätý Tomáš Akvinský dodáva: „Štúdium božských právd pomáha kontemplatívne mu životu priamo, pretože mu ponúka samotný predmet kontemplácie: božské pravdy, a nepriamo, pretože mu ponúka kontrolu viery, aby sa vyhol nebezpečným odchýlkam.“ Apoštol pravdy sa teda „musí húževnato držať posvätej náuky, musí s istotou ovládať zjavenú pravdu, aby mohol jasne vyučovať zdravú náuku a vyvracať bludárov“ (*S.Th. II-II*, q. 188, a. 5).

Potom možno pochopiť, prečo mal rád v Cirkvi vždy taký veľký kultúrny vplyv. Práve na počiatku, v 13. storočí, keď boli založené univerzity v Bologni, Salamánke, Paríži a Oxforde, Dominik mal veľkú túžbu zúčastniť sa na veľkých diskusiách tej doby, vstúpiť na miesta, kde sa rozvíjala kultúra, aby pochopil jej výzvy, vyučoval a bol budovateľom nového sveta. Stačí pripomenúť výnimočné dielo svätého Tomáša, ktorého označovali titulom *Doctor communis*, teda stal sa učiteľom, ktorého učenie prijala za svoje celá Cirkev. Za obnovu teológie v 20. storočí vďačíme aj dominikánom ako de Lubac, Congar, Schillebeeckx, Chenu a mnohým ďalším, ktorí mali veľký vplyv na Druhý vatikánsky koncil, až po Timothyho Radcliffa, 85. generálneho predstaveného rádu.

Dominikánska rodina dnes

Nie je to však len zašlá sláva minulosti. Dominikánsky rád má dnes 5000 členov, 900 študentov filozofie a teológie, 230 novicov. K nim patria aj mníšky v klauzúre, ku ktorým sa začali už od 13. storočia pridávať aj laici. Od 17. storočia sa začínajú objavovať zmienky o sestrách apoštolského života (neuveriteľné množstvo: 40 000 sestier), vznikajú sekulárne inštitúty, novšie dominikánske hnutie mládeže a svoje miesto si tu nachádzajú aj dominikánski dobrovoľníci, ktorí pôsobia celosvetovo. Spoločne tvoria *dominikánsku rodinu*. Spoločne sú naďalej „rádom kazateľov“, ktorý má veľký vplyv na evanjelizáciu kultúry a misie.

Stačilo by ich navštíviť na „horúcich miestach“ našej planéty, aby sme videli dominikánsky rád v akcii. Na náročných miestach, ktoré dominikán Pierre Clavier, biskup z Oranu v Alžírsku, zavraždený v roku 1996, nazval „zlomovými líniami“ ľudstva, ktoré sa vinú svetom, často poznačeným nespravodlivosťou a násilím rasových, sociálnych a náboženských konfliktov.

Mnohotvárne kázanie: na „horúcich miestach“ Zeme

Kolumbia, región Tibú v Catatumbé uprostred občianskej vojny medzi polovojenskými jednotkami a partizánmi. Večer, keď sa tmou šíri strach, malá skupina dominikánskych sestier sa spolu s rehoľníkmi venuje pochovávaniu zabitých, ktorých sa nikto nesmel dotknúť: ak sa dotknete mŕtveho príslušníka partizánov, polovojenské jednotky vás zabijú ako kolaboranta. Ak sa dotknete vojaka, ako zradcu, kolaboranta vás zabijú zas partizáni. Rehoľníci a rehoľné sestry sa vedeli dohodnúť s oboma stra-

nami, že kresťansky pochovajú všetkých. Žijú však pod neustálou hrozbou smrti. Každý deň sa modlia spolu s miestnym, dnes už prevažne ženským obyvateľstvom, pretože muži buď bojujú, alebo boli vyhnaní, alebo sú v iných mestách a hľadajú lepšiu budúcnosť... Aj to je autentické kázanie.

Irak. Rehoľní bratia a sestry pracujú s ľuďmi v malých nemocniciach bez toho, aby rozlišovali, kto je moslim a kto nie. Svoje staré semináre premenili na miesta, kde prijímajú utečencov, ktorí už nemajú nič. Nepožadujú potvrdenie o krste. Dominikánski laici, ktorých je 700, navštevujú každý pondelok teologickú školu: sú medzi nimi chaldejskí Sýrčania, pravoslávni a tiež niekoľko moslimských chlapcov... Aj to je autentické kázanie.

Pakistan. Dominikánska misia sa začala v roku 1931. V roku 1966 vstúpila do rádu prvá skupina mladých Pakistancov. Dnes má komunita asi tridsať kňazov, pätnásť skupín laických dominikánov a niekoľko mládežníckych skupín. Misionári v krajine s islamskou väčšinou vyjadrujú svoju vieru predovšetkým svedectvom života a láskou k blížnemu, ale aj podporou dialógu a prijatím ľudí všetkých vierovyznaní, kultúr a etník. Na jar roku 2021 zomrel na covid páter Aldino Amato, ktorý počas svojej takmer šesťdesiatročnej pastoračnej služby v Pakistane vybudoval šesť kostolov, tri školy a ubytovne, dve školiace strediská pre nevidiacich, dve dediny pre katolíckych veriacich, ženskú vysokú školu a nemocnicu, ktorá je podľa vzoru milosrdného Samaritána vždy štedrá na súcit a milosrdenstvo voči chudobným a núdznym.

St-Louis, USA. Formačný kazateľský Inštitút svätého Tomáša, kde vyučujú rehoľné sestry a bratia, navštevuje mnoho mladých kňazov, ktorí sa chcú naučiť ohlasovať evanjelium... Aj to je autentické kázanie.

Amazónia a Peru. Bratia a sestry sú v kontakte s domorodými kmeňmi, vzdialenými od civilizácie. Nesnažia sa zmeniť ich kultúru, ale evanjelizovať ju. A domorodci sa učia, že aj príslušníci iných kmeňov sú bratia a sestry... Aj to je autentické kázanie.

Kuba. Ako žiť dominikánsku charizmu tam, kde sa ohlasovanie pravdy zdá nemožné? Pred niekoľkými rokmi tu vybudovali stredisko *Aula Las Casas*, kde sa odohrávajú mnohé spoločenské udalosti, pričom sa dotýkajú oblastí filozofie, kultúry, etiky či náboženstva. Toto stredisko sa stalo autentickým centrom dialógu so svetom neveriacich. Kresťania, ateistickí intelektuáli a členovia vlády tu spoločne organizujú

prednášky a vyučovanie. Vedľa „auly“ vyrástli malé učebne podobné katakombám v pravom zmysle slova: podzemné, skryté, bez okien, s núteným vetraním, kde sa vyučuje angličtina a informatika, kde je aktívna filmová a hudobná knižnica. Potom je tu knižnica otvorená pre všetkých. Denné centrum navštevuje asi štyristo ľudí, najmä študentov, ktorí tu nachádzajú seriózne prostredie na štúdium a prácu. Aj to je evanjelizácia, autentická služba Pravdy.

Svätý Dominik, aj 800 rokov po svojej smrti v Bologni 6. augusta 1221, naďalej putuje po cestách sveta: „V noci hovorí s Bohom a cez deň hovorí o Bohu.“

Úvaha o vzťahu laikov a duchovných
v kontexte synodálnej Cirkvi

Nevyhnutná vzájomnosť

Carlos García
Andrade, CMF

Päťdesiat rokov po Druhom vatikánskom koncile by sme očakávali, že už niet klerikalizmu. Došlo totiž k zmenám v štýle a postojoch, neexistuje preň žiadne doktrínálne zdôvodnenie a jeho negatívne účinky sú odsúdeniahodné. Napriek tomu je ťažké z cirkevného života tento štýl vykoreniť.

Možno preto, že je jednoduchšie poukazovať na negatívne vlastnosti, ako hľadať alternatívu. Aby sme prekonali riziko klerikalizmu, je potrebné hovoriť o myslení, dejinách a živote laikov, aby sme dosiahli nový pohľad, ktorý vychádza z evanjelia a otvára iný horizont. Práve o tom sa snaží hovoriť tento článok.

Starý štýl bez doktrínálneho základu

Prejavy klerikálneho štýlu viedli, najmä po reformácii v 16. storočí, k znehodnoteniu úlohy služobného kňazstva v Cirkvi a k rozdeleniu členov Božieho ľudu. Upozorňujem však na to, že nemožno spochybňovať nenahraditeľné poslanie, ktoré je v Cirkvi zverené služobnému kňazstvu, ani nevyhnutnú rozmanitosť poslaní v jednom ľude.

Jednako tu však možno predpokladať určitý nedostatok, ak spôsob chápania rôznosti povolání zapríčiňuje narušenie základnej rovnosti, ktorá vyplýva z krstu (lebo všetci sme Božie deti, všetci sme členovia Božieho ľudu). A spôsobilo to, že tento ľud sa na základe prijatej moci alebo autority rozdelil na dve nerovné kategórie osôb – nadradené a podradené.

Druhý vatikánsky koncil tvrdí: „Svätá Cirkev je z Božieho ustanovenia usporiadaná a spravovaná v obdivuhodnej rôznosti. Lebo ako máme v jednom tele mnoho údov, ale všetky údy nekonajú tú istú činnosť, tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivo sme si navzájom údmi [...]’. Všetky údy získavajú svojím znovuzrozením v Kristovi rovnakú dôstojnosť, spoločnú milosť Božích detí, spoločné povolanie na dokonalosť, tú istú spásu, tú istú nádej a nerozdielnu lásku. V Kristovi a Cirkvi teda niet nijakej nerovnosti, čo sa týka pôvodu, národnosti, spoločenského postavenia ani pohlavia“ (*Lumen gentium*, 32). A dodáva: „Hoci sú niektorí z Kristovej vôle ustanovení pre iných za učiteľov, vysluhovateľov tajomstiev a pastierov, predsa je medzi všetkými ozajstná rovnosť z hľadiska dôstojnosti a spoločnej činnosti všetkých veriacich na budovaní Kristovho tela. Lebo rozdiel, ktorý stanovil Pán medzi posvätnými služobníkmi a ostatným ľudom Božím, zahŕňa vzájomnú väzbu, keďže pastieri a ostatní veriaci sú vzájomne spojení úzkymi vzťahmi: pastieri Cirkvi podľa Pánovho príkladu slú-

žia si navzájom i ostatným veriacim, kým veriaci zasa ochotne spolupracujú so svojimi pastiermi a učiteľmi“ (*tamže*).

Hľadajúc nad rámec negatívnych účinkov

Dal by sa vytvoriť zoznam negatívnych účinkov, ktoré klerikálny štýl spôsobil tak vo vnútrocirkevných vzťahoch, ako aj v pastoračii či misii *ad extra*. A nebol by krátky. Náš záujem sa však uberá iným smerom. Tak klerikalizmus, ako aj opačná reakcia vychádzajú z toho istého nepochopenia.

Čo znamená byť si „rouní“?

Zvyčajne sa hovorí, že dve veci sú rovnaké, ak sa javia ako identické: hmotou, tvarom, farbou, zložkami, hmotnosťou a pod., čo je pravda. Zostávajú len mikroskopické rozdiely. Možno však toto kritérium rovnosti, ktoré funguje pri veciach, uplatniť aj na ľudí? Zdá sa, že nie. Ľudia sú v zásade odlišní, pretože majú svoj koreň v osobnom vzťahu s Bohom, ktorý každého z nich povoláva k existencii. A to je neopakovateľné, pre každého iné.

Niektorí však nepochopia túto skutočnosť a myslia si, že ak má byť medzi veriacimi a ordinovanými služobníkmi jednota, musí medzi nimi existovať dokonalá totožnosť, akoby laici mali a mohli byť „imitáciou“ kňazov. V tomto prípade sa ich vzájomná odlišnosť nechápe ako príležitosť. Naopak, rovnosť medzi osobami si vyžaduje, aby sa v procese jednoty zachovala jedinečná identita každej osoby.

Iba trojičné spoločenstvo nám odhaľuje takýto spôsob rovnosti, ktorý zároveň prijíma rozmanitosť. Otec, Syn a Duch Svätý majú jednu a tú istú božskú prirodzenosť. Rovnými ich však nerobí len táto jednota

prirodenosti, ale skôr dynamika vzájomného osobného sebadarovania z lásky, ktorá existuje medzi týmito tromi – tá ich robí rovnými a odlišnými zároveň. Medzi božskými osobami – dokonca aj medzi ľudskými osobami – sa rovnosť dosahuje prostredníctvom spoločenstva. Ak je medzi nami slobodné vzájomné darovanie, môžem zostať sám sebou, ale s tebou vo mne, čo je obohatením, pretože si sa mi daroval. A naopak. Prostredníctvom spoločenstva skrze slobodné darovanie je teda človek schopný byť v jednote a zároveň byť odlišným. Nie lenže si človek chráni vlastnú identitu, ale obohacuje ju o identitu toho druhého, ktorý sa mu z lásky daroval.

Hodnota vzájomnosti

Vďaka tomu sa dá uzrieť veľký, ba rozhodujúci nedostatok, ktorý akoby spájal oba protichodné postoje: *chýba vzájomnosť*, základný kresťanský zákon. Človek vtedy necíti potrebu iných, ktorí sú odlišní. Bez vzájomnosti však niet kresťanského života, pretože tam, kde chýba, jednoducho niet Ducha Svätého, ktorý je vzájomnosť lásky existujúca ako Osoba.

Ba ešte viac. Ak nerealizujeme Ježišovo nové prikázanie, v skutočnosti blokuje živú prítomnosť Zmŕtvychvstalého medzi nami, ktorú by sme však mali ponúkať iným. Naša dôveryhodnosť ako učeníkov sa potom stráca.

Pohľad do histórie

Potrebujeme teda spoločenstvo, správne žitú vzájomnosť. Nie je to len prázdna úvaha, ale túto myšlienku potvrdzuje aj história. Fakty hovoria, že klerici v mnohých obdobiach dejín Cirkvi napredovali vďaka laikom.

Už v prvých rokoch existencie Cirkvi nachádzame široké spoločenstvo spolupracovníkov, ktorí okolo apoštolov podporovali poslanie Cirkvi. Spomeňte si na Priscillu a Akvilu, pár, ktorý formoval Apolla. V nasledujúcich desaťročiach a storočiach boli mnohí šíritelia viery obchodníci, vojaci, otroci. V čase krízy spôsobenej arianizmom to bol práve Boží ľud, ktorý zachránil pravú vieru, zatiaľ čo mnohí biskupi a dokonca aj niektoré synody podľahli bludu arianizmu.

A tak to bolo aj v mnohých iných prípadoch: reformu pápeža Gregora VII. v 11. storočí napríklad veľmi podporili laici, západnú schizmu sa zas usilovne snažila vyriešiť svätá Katarína Sienská, ktorej pomáhali jej „katarínci“. Chvíľa, keď bola podpora laikov pravdepodobne najrozhodujúcejšia, nastala po Francúzskej revolúcii. Cirkev bola po nej veľmi oslabená a došlo k obrovskému úbytku kňazov a rehoľníkov. A boli to práve laici, ktorí sa zasadili za Cirkev.

Stručne tu spomeniem mnohých konvertitov na katolicizmus, významných intelektuálov, ako boli F. R. de Chateaubriand vo Francúzsku, F. L. von Stolberg v Nemecku, K. W. von Schlegel v Rakúsku, A. Manzoni v Taliansku, J. H. Newman v Anglicku. Veľkými obrancami Cirkvi boli napríklad H. F. de Lamennais, zakladateľ novín *L'avenir* (1830), na stránkach ktorých viedol boj za vieru napriek množstvu publikácií proti viere; Charles de Montalembert, ktorý sa vyznamenal pri obrane práva Cirkvi na náboženskú výchovu v školách. Alebo tí, ktorí vydláždili cestu sociálnej

charite, ako napríklad blahoslavený F. Ozanam z Milána, zakladateľ Konferencií svätého Vincenta de Paul, a kruhy katolíckych intelektuálov v Nemecku, z ktorých mnohí pôsobili v rôznych mestách (Münster, Viedeň, Mníchov, Frankfurt a mnohé ďalšie) a boli propagátormi otvárania sa viery novým myšlienkovým prúdom, katolicizmu ako spôsobu kultúry a novej katolíckej intelektuality, otvorenejšej a verejnejšej, na obranu viery a Cirkvi, čím pripravili pôdu pre teologickú školu v Tübingene.

Oni a ďalší boli skutočnými protagonistami obnovy Cirkvi, a to nezriedka popri odpore samotných klerikov, ktorí sa viac starali o to, aby si uhájili vlastné výsady. Báli sa týchto príliš aktívnych a odvážnych laikov a naďalej verili, že Boh môže hovoriť len prostredníctvom nich. Naopak, títo muži a ženy svedčia o tom, že Cirkev nemôže dobre plniť svoje poslanie, ak nepočíta s laikmi.

Dnes sa zdá, že v mnohých častiach sveta sa veci rozpadajú. Bez laikov nie je väčšina cirkevných aktivít udržateľná. A nielen to: prostredníctvom laikov vznikli veľké hnutia, ktoré zapojením všetkých povolání dokázali oživiť celú cirkevnú štruktúru. A čoraz viac začína prevládať názor, že klerici sa na tieto hnutia budú musieť spoliehať nielen preto, aby mohli vykonávať svoju službu alebo si udržať svoje povolanie, ktoré už nenachádza spoločenské uznanie, ale aj preto, aby jednoducho prežili. Nevyhnutná odpoveď spočíva v spoločenstve, vo vzájomnosti medzi povolaniami a životnými stavmi.

CESTY
SPOLOČENSTVA
A DIALÓGU

ekklesia

ek

č. 1 - ročník 1 (2023/1)

editoriál

- 1 Synodálna Cirkev, Cirkev, ktorá prináša život**
Hubertus Blaumeiser, Ludovít Pokojný

prehĺbenie

- 4 Skladačka**
kard. Jean-Claude Hollerich
- 5 Synoda: udalosť Ducha Svätého**
Niektoré usmernenia, ktoré načrtol generálny sekretár Synody biskupov
kard. Mario Grech
- 10 Konsenzus otcov**
Pravoslávny prístup k synodalite
Dimitrios Keramidas
- 12 Komunitné rozlišovanie v synodálnej Cirkvi**
Postoje, ktoré si treba osvojiť, a metóda, ako na to
Piero Coda

rozhovor

- 19 Kráčajúc cestou s Ježišom medzi nami**
Prínos charizmy jednoty k synodálnej spiritualite
Interview s Margaret Karramovou
- 24 Proces spoluúčasti, ktorý chce zahrnúť každého**
V ústrety Cirkevnému zhromaždeniu Latinskej Ameriky a Karibiku
Rozhovor so Susanou Nuinovou

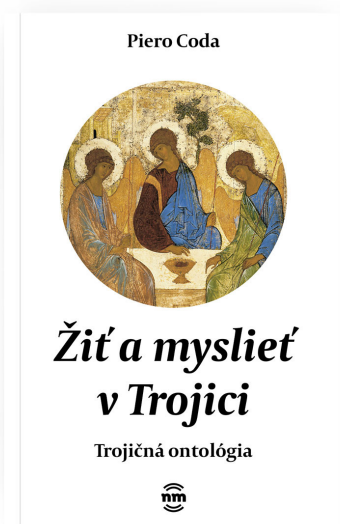
skúsenosti

- 28 Počúvať sa s úctou a vo svetle evanjelia**
Synodálna cesta Katolíckej cirkvi v Nemecku
Wilfried Hagemann
- 33 Smerom k Cirkvi, ktorá je ponorená v dejinách**
Informačný list o synodálnej ceste talianskej cirkvi
Michele Gatta

- 35 Vedieť, ako hľadať jednotu v rozmanitosti**
Zopár skúseností zo synody v diecéze Bolzano – Bressanone
Andreas Seehauser
- 38 Občania v srdci národa**
Latinskoamerická škola lídrov z radov ľudu
Ursula Lonngiová
- 41 Cirkev v službe všetkým**
Skúsenosti so sociálnou integráciou v okrajovej štvrti
Gerardo Ippolito
- 45 Jednota sa realizuje kráčajúc spolu**
Niekoľko myšlienok o ekumenizme na Filipínach
Heike Vesperová
- svedkovia**
- 47 Vášeň pre Pravdu**
800 rokov od smrti svätého Dominika
Fabio Ciardi, OMI
- 51 Nevyhnutná vzájomnosť**
Úvaha o vzťahu laikov a duchovných v kontexte synodálnej Cirkvi
Carlos García Andrade, CMF

Prinášame ako prví na Slovensku knihy uznávaného teológa Piera Coda

Piero Coda **Žiť a myslieť v Trojici**

Trojičná ontológia sa pozerá na bytie z perspektívy Trojice a vďaka Ježišovi nás vŕhne do jej tajomstva. Z kresťanského pohľadu ide o udalosť, ktorá je možná vďaka Ježišovi. Taliansky teológ Piero Coda nás pozýva k tomu, aby sme sa snažili nielen žiť, ale aj myslieť na spôsob Trojice. Kniha je pozvaním otvoriť sa či prehĺbiť sa vo filozoficko-teologickom poznaní a je výzvou uvádzať osvojené poznatky do bežného života.

Piero Coda **Božie meno je Láska**

Kniha Božie meno je láska sa zameriava na základy teologického učenia podané prístupným spôsobom. Je to zbierka prednášok teológa Piera Coda. Publikácia môže poslužiť na prehĺbenie teologických poznatkov. Podáva atraktívnejší pohľad na kresťanskú vieru cez objav Boha-lásky, ktorý nás pozýva do dynamiky vzájomnej lásky podľa vzoru Ježiša Krista. Pretože iba láska je cestou a formou viery ako poznania a životného nasmerovania.

Sme projekt nm.sk a chceme byť každodennou inšpiráciou. Aj pre vás

Sme projekt otvorený rozhovoru

Sme projekt nm.sk, spoločenské médium, ktoré sa snaží šíriť kultúru dialógu a vzájomného porozumenia. Naším cieľom je prispievať k zjednotenej spoločnosti bez polarizácie, založenej na hodnotách, ktoré odzrkadľujú našu vieru, úctu ku každému a snahu o šírenie dobra.

Chceme byť každodennou inšpiráciou pre ľudí na Slovensku, pre synodálnu Cirkev, podieľať sa na formovaní spoločnosti a pozitívne na ňu vplývať. Ponúkame jedinečný priesečník tém, ktoré sa týkajú spoločnosti, rodiny a viery.

Časopis

Čitateľom sa snaží sprostredkovať myšlienky jednoty, potreby dialógu či uvádzanie myšlienok evanjelia do každodenného života.

Web nm.sk

Prinášame najmä rozhovory a reportáže, ale monitorujeme aj zaujímavé podujatia a pripravujeme podcasty.

Knihy

Súčasťou projektu nm.sk je aj Vydavateľstvo Nové mesto, ktoré pôsobí na slovenskom trhu už od roku 1994.

Podujatia

Organizujeme podujatia, diskusie, konferencie. Chceme vstupovať do verejného priestoru a kultivovať mediálny priestor.

Vydavateľstvo
nové mesto

Ekklesia vo svete

Anglická verzia: www.ekkleσιαonline.org

Francúzska verzia: *Unité et Charismes*, Nouvelle Cité
unitecharismes@focolari.fr

Nemecká verzia: *Das Prisma*, Verlag Neue Stadt
verlag@neuestadt.com

Španielska verzia: *Ekklesia*, Editorial Ciudad Nueva
info@ciudadnueva.es

Slovinská verzia: *Ekklesia*, Zavod Novi svet
narocila@novisvet.si

Talianska verzia: *Ekklesia*, Città Nuova edd.
ekkleσια@cittanuova.it

Južná Amerika a Karibik: *Ekklesia*, Ciudad Nueva
ekkleσια@ciudadnueva.com.ar

Brazília: *Ekklesia*, Editora Cidade Nova
ekkleσια@cidadenova.org.br

CESTY
SPOLOČENSTVA
A DIALÓGU

ek **ekkleσια**